

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Powiatu Stargardzkiego
z dnia

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM
NA LATA 2016-2020**

STARGARD, WRZESIEŃ 2016 R.

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
1. Sytuacja społeczno-ekonomiczna powiatu stargardzkiego.....	7
1.1. Położenie geograficzne, sytuacja demograficzna i podział administracyjny powiatu.....	7
1.2. Funkcjonowanie rodzin.....	10
1.3. Zasoby i warunki mieszkaniowe.....	13
1.4. Podmioty gospodarcze.....	16
1.5. Rynek pracy.....	17
1.6. Ochrona zdrowia.....	19
1.7. Edukacja i wychowanie.....	23
1.8. Sport i rekreacja.....	24
1.9. Kultura.....	25
1.10. Infrastruktura, transport, komunikacja.....	26
1.11. Bezpieczeństwo publiczne.....	27
1.12. System pomocy społecznej i organizacje pozarządowe.....	30
2. Diagnoza problemów społecznych w zakresie oddziaływania samorządu powiatowego.....	39
2.1. Piecza zastępcza i wsparcie rodziny.....	39
2.2. Niepełnosprawność.....	45
2.3. Ochrona zdrowia psychicznego i profilaktyka uzależnień.....	49
2.4. Aktywizacja seniorów.....	54
2.5. Bezrobocie.....	57
2.6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.....	60
2.7. Interwencja kryzysowa.....	63
3. Analiza SWOT.....	66
4. Misja i cele działań Strategii.....	70
5. Programy strategiczne.....	71
6. Sposób realizacji Strategii.....	72
7. Zakładane rezultaty realizacji Strategii.....	84
8. Ramy finansowe.....	85
9. Ocena ryzyka.....	93
10. Monitoring i ewaluacja Strategii.....	93
11. Literatura.....	96
12. Wykaz tabel.....	97

Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Stargardzkiego na lata 2016-2020 jest zgodna z założeniami polityki społecznej, którą określają dokumenty strategiczne przygotowane na poziomie europejskim, krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Na poziomie lokalnym strategie rozwoju i programy operacyjne są narzędziami do realizowania polityki formułowanej na poziomie krajowym. Z kolei programy i strategie na poziomie ogólnopolskim są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Spójne działania na wyżej wymienionych poziomach pozwalają na właściwe wykorzystanie zasobów finansowych.

W celu uzyskania rzetelnego obrazu problemów społecznych powiatu stargardzkiego przyjęto założenie, że proces diagnostyczny i planistyczny przy tworzeniu Strategii powinien być oparty na modelu partycypacyjno-eksperyckim. Zastosowanie takiego podejścia ma na celu zaangażowanie i zwiększanie roli przedstawicieli instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, których działalność związana jest z zagadnieniami społecznymi.

Dlatego też przy opracowywaniu przedmiotowej Strategii wyłoniono Gremium Doradcze, w skład którego weszli:

Monika Rygiel – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie;

Aleksandra Szum-Lamla – pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie;

Przemysław Momot – Przedstawiciel Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Stargardzie;

Urszula Lewtak – Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Stargardzie;

nadkomisarz Michał Jaskulski – Zastępca Naczelnika Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie;

Mirella Roczeń – Przedstawiciel Centrum Obsługi Palcówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Stargardzie;

Patrycja Gross – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie;

Elżbieta Kos – Kierownik Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej ds. karnych, rodzinnych i nieletnich;

Jolanta Zygadło – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marianowie;

Grażyna Koczot – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzanach;

Anna Ładniak – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie;

Sylwia Kowalewska – Przedstawiciel Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chociwlu;

Wanda Wysocka – Przewodnicząca Zarządu Oddziału Rejonowego Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Stargardzie;

Laura Labuda – Przedstawiciel Oddziału Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Stargardzie;

Norbert Śliwa – Przewodniczący Związku Dużych Rodzin „Trzy Plus” Koło w Stargardzie;

Janusz Tartanus – Prezes Stowarzyszenia Ludzi Bezdomnych, Samotnych Matek z Dziećmi w Stargardzie;

Ireneusz Kieliszak – Przedstawiciel Stargardzkiego Centrum Mediacji;

Anna Rybak – Prezes Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem Koło w Stargardzie;

Paweł Klimek – Przedstawiciel Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w regionie stargardzkim.

Pracy Gremium Doradczego towarzyszyła Pani Iwona Wiśniewska – Wicestarosta Powiatu Stargardzkiego.

Konsultantem niniejszej Strategii jest Pani Marta Giezek – doktor nauk o zdrowiu, Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie

Konieczność tworzenia i realizacji ww. dokumentu dla gminy i powiatu reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Podczas przygotowywania Strategii opierano się również na następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2016 r. poz. 546 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 198) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 618 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 217 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Stargardzkiego na lata 2016-2020 jest skonstruowana zgodnie z kierunkami działań wyznaczanymi przez

dokumenty opracowywane na poziomie unijnym, krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym. Jest spójna z następującymi dokumentami strategicznymi identyfikującymi problemy społeczne:

POZIOM EUROPEJSKI:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Polityka Spójności na lata 2014-2020,
- Europejska Strategia w Sprawie Niepełnosprawności 2010-2020,
- Europejska Strategia Zatrudnienia,
- Europejska Strategia Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu.

POZIOM KRAJOWY:

- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Średniookresowa strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020,
- Strategia Sprawne Państwo 2030,
- Rządowy Program na Rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020,
- Program Polityki Rodzinnej „Dobry Klimat dla Rodziny”,
- Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020,
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki. Dynamiczna Polska 2020,
- Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
- Program Wspierający Powrót Osób Bezdomnych do Społeczności,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020,
- Narodowy Program Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2020,
- Dożywanie „Pomoc państwa w zakresie odżywiania” na lata 2014-2020,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016,

- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej,
- Program Współpracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi na lata 2015-2017,

POZIOM REGIONALNY:

- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020,
- Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020 pn. „Region dla Rodziny”,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

POZIOM LOKALNY:

- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego dla Miasta Stargard do roku 2020,
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2014-2016,
- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016-2018,
- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2015-2017.

1. Sytuacja społeczno-ekonomiczna powiatu stargardzkiego

1.1. Położenie geograficzne, sytuacja demograficzna i podział administracyjny powiatu

Powiat stargardzki obejmuje powierzchnię około 1 520 km² i składa się z 10 gmin. Jedna gmina posiada status gminy miejskiej – miasto Stargard. Cztery gminy posiadają status gmin miejsko-wiejskich: Ińsko, Suchań, Chociwel i Dobrzany, zaś pozostałe posiadają status gmin wiejskich: Stara Dąbrowa, Kobylanka, Dolice, Marianowo i Stargard. Przez tereny powiatu stargardzkiego biegnie droga krajowa nr 10, która obejmuje trasę od Szczecina do Bydgoszczy, Torunia i Warszawy. Stolica powiatu – miasto Stargard położone jest w odległości 36 km od Szczecina, 40 km od granicy, 40 km od Międzynarodowego Portu Lotniczego w Goleniowie, 120 km od promowego w Świnoujściu oraz 180 km od Berlina. Korzystne położenie komunikacyjne, bliskość międzynarodowego portu lotniczego i strefy przygranicznej, istnienie Stargardzkiego Parku Przemysłowego, a także zalety regionu pod względem turystycznym decydują o atrakcyjności powiatu stargardzkiego.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2015 r. ogólna liczba ludności w powiecie stargardzkim wynosiła 120 422 mieszkańców, co oznacza spadek w porównaniu do roku 2013. Mieszkańcy powiatu stargardzkiego stanowili 7% ludności województwa zachodniopomorskiego.

Tabela 1. Liczba ludności w powiecie stargardzkim z podziałem na płeć w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
MIESZKAŃCY (w osobach)			
OGÓLEM	120 726	120 593	120 422
KOBIETY			
OGÓLEM	61 491	61 404	61 360
WIEK 0-17	10 696	10 571	10 569
WIEK 18-59	36 586	36 007	35 487
WIEK 60 LAT I WIĘCEJ	14 209	14 826	15 304
MĘŻCZYŹNI			
OGÓLEM	59 235	59 189	59 062
WIEK 0-17	11 256	11 080	10 981
WIEK 18-64	41 882	41 609	41 113
WIEK 65 LAT I WIĘCEJ	6 097	6 500	6 968

Źródło: Dane GUS

W ogólnej liczbie mieszkańców powiatu nieznacznie przeważają kobiety. W podziale na płeć w 2015 r. powiat zamieszkiwało 59 062 mężczyzn i 61 360 kobiet. Wskaźnik feminizacji wynosi 104. Populację powiatu stargardzkiego cechuje nieznaczny wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednocześnie malejącej liczbie osób poniżej 18 r. ż.

Tabela 2. Liczba urodzeń i zgonów w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
LICZBA URODZEŃ	1137	1108	1154
LICZBA ZGONÓW	1101	1097	1094

Źródło: Dane GUS

Wskaźnikiem, który dodatkowo charakteryzuje dynamikę zmian struktury demograficznej jest przyrost naturalny wyrażany następującym wzorem:

$$S_p = \frac{U - Z}{N} 1000\%$$

gdzie:

S_p – stopa przyrostu naturalnego

U – liczba urodzeń

Z – liczba zgonów

N – ogólna liczba ludności

Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców powiatu stargardzkiego w latach 2013-2015

LATA	PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI WYRAŻONY W PROMILACH
ROK 2013	0,3‰
ROK 2014	0,1‰
ROK 2015	0,5‰

Źródło: Dane GUS

W powiecie stargardzkim obserwuje się dodatni – na niskim poziomie – przyrost naturalny. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji mieszkańców powiatu stargardzkiego wzrasta. Analiza powyższych danych wskazuje na zjawisko starzenia się populacji powiatu, które potwierdza trend ogólnopolski. Przyczyny takiej struktury demograficznej tkwią w niskim współczynniku przyrostu naturalnego, konsumpcyjnym modelu życia, wydłużania się przeciętnej długości życia oraz ciągłym podwyższaniu się wieku rodzenia pierwszego dziecka. W perspektywie długoterminowej zwiększenie udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do populacji całego powiatu może pogłębić zjawisko starzenia się, co w konsekwencji może negatywnie oddziaływać na rynek pracy i gospodarkę. Niwelowanie negatywnych skutków dynamiki struktury demograficznej

powiatu stargardzkiego powinno opierać się na polityce, która wspiera rodziny, dając im możliwości i narzędzia, które ułatwią im realizowanie podstawowego celu – rodzenia i wychowania dzieci. Dlatego też działania w zakresie polityki społecznej powinny skupiać na zapewnieniu bezpieczeństwa ekonomicznego rodzin, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, przeciwdziałaniu patologiom rodzin, a także na rozwoju infrastruktury żłobków i przedszkoli oraz innych form opieki nad dziećmi.

1.2. Funkcjonowanie rodzin

Rodzina jako podstawowa mikrostruktura społeczna, zapewnia ciągłość pokoleń, a także stanowi zaczątek procesu inwestowania w kapitał ludzki. Poprzez kapitał ludzki należy rozumieć zasób umiejętności, wiedzy i zdrowia, które dla całego społeczeństwa są podstawą do osiągnięcia większych korzyści w wymiarze ekonomicznym. Jest on jednym z nadrzędnych elementów przyczyniających się do rozwoju gospodarczego.

Podmiotem działań polityki społecznej są rodziny borykające się z problemami ekonomicznymi, niewydolne wychowawczo, z trudnościami w sprawowaniu opieki. Przed władzami samorządowymi stoją wyzwania wynikające również z konieczności zaspokajania potrzeb rodzin, których podłożem są ich aspiracje zawodowe i materialne. Można zatem stwierdzić, iż wszelka aktywność powinna skupiać się na zacieśnianiu współpracy sektora publicznego z organizacjami pozarządowymi, na budowaniu partnerstwa pomiędzy nimi, a także tworzeniu projektów i programów, które sprzyjają zwiększaniu integracji społecznej i zmniejszają skalę zjawiska wykluczenia społecznego.

Tabela 4. Liczba rodzin korzystających w latach 2013-2015 ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznawanych przez ośrodki pomocy społecznej

LICZBA RODZIN			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE	7774	7693	6731
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE	3786	3405	3169

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

W ujęciu trzyletnim obserwuje się spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznawanych przez ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu stargardzkiego. W 2015 r. liczba rodzin korzystających ze świadczeń

pieniężnych wyniosła 6 731 zmniejszając się w porównaniu do 2013 r. o 1 043. Rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych było w 2015 r. mniej o 617 niż w roku 2013.

Ustalono, iż w 2015 r. najczęstszymi powodami udzielania pomocy i wsparcia osobom i rodzinom ze strony ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego było: ubóstwo - 26% klientów, bezrobocie - 20,3% klientów, długa lub ciężka choroba - 18% , niepełnosprawność - 15% klientów, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - 8%. 12,70% klientów korzystało z pomocy z różnych innych powodów.

W celu przezwycięzania kryzysów w obrębie funkcjonowania rodzin wprowadzono asystenturę rodzin. Osoby zatrudnione na stanowisku asystenta rodziny mają za zadanie aktywizować i wspierać rodziny w dążeniu do poprawy sytuacji życiowej, wdrażania zmian w celu niwelowania trudności, zwłaszcza w sferze opieki i wychowania dzieci.

Na terenie powiatu stargardzkiego obserwuje się wzrost liczby rodzin objętych ww. wsparciem. W 2015 r. – o 42 rodziny więcej niż w roku 2013, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Liczba rodzin w gminach powiatu stargardzkiego i mieście Stargard objętych w latach 2013-2015 pomocą asystenta rodziny

NAZWA GMINY	LICZBA RODZIN		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
KOBYLANKA	33	32	29
MARIANOWO	8	7	7
IŃSKO	10	8	10
CHOCIWEL	0	8	8
DOLICE	27	29	31
STARA DĄBROWA	9	11	9
SUCHAŃ	12	9	9
DOBRZANY	11	11	12
STARGARD	17	26	20
MIASTO STARGARD	34	61	68
OGÓLEM	161	202	203

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

Tabela 6. Liczba asystentów rodziny zatrudniona w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej na dzień 31 XII 2015 r.

NAZWA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	LICZBA ASYSTENTÓW RODZINY
MOPS W STARGARDZIE	4
OPS W CHOCIWLU	1
OPS W KOBYLANCIE	1
OPS W STAREJ DĄBROWIE	1
OPS W DOLICACH	2
OPS W MARIANOWIE	1
OPS W STARGARDZIE	2
OPS W SUCHANIU	1
OPS W IŃSKU	1
OPS W DOBRZANACH	1
OGÓLEM	15

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

Dużą rolę w tworzeniu systemu wspierania rodzin odgrywa wprowadzenie Stargardzkiej Karty Dużej Rodziny, która uprawnia do korzystania ze wsparcia w postaci ulg i zniżek oferowanych przez instytucje samorządu Miasta Stargard oraz przez podmioty, które uczestniczą w realizacji polityki rodzinnej miasta. Do korzystania ze wsparcia uprawnieni są członkowie rodzin zamieszkujących na terenie Stargardu i składających się z rodziców lub jednego rodzica, którzy mają na utrzymaniu troje lub więcej dzieci w wieku do ukończenia 18. roku życia lub do ukończenia 24. roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się lub studiuje. Do rodzin tych zalicza się również rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka. Z uprawnień nie mogą korzystać rodzice, jeżeli sąd odebrał im władzę rodzicielską lub ją ograniczył przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci.

Istotnym elementem tworzenia systemu wspierania rodzin jest tworzenie właściwej infrastruktury żłobkowej, gdzie dzieci do 3 roku życia mają zapewnioną opiekę oraz możliwość korzystania z zajęć wspomagających indywidualny rozwój i wczesną edukację. Zgromadzone dane pozwoliły ustalić, iż na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonują żłobki publiczne i prywatne wyłącznie na terenie Miasta Stargard. Możliwości stworzenia właściwej

liczby żłobków jest niezmiernie istotna dla osób, które starają się powrócić na rynek pracy, a nie mogą skorzystać przy opiece nad dziećmi ze wsparcia najbliższej rodziny.

Tabela 7. Infrastruktura żłobkowa na terenie Miasta Stargard w latach 2013-2015

ŻŁOBKI PUBLICZNE			
WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
LICZBA ŻŁOBKÓW	1	1	1
LICZBA MIEJSC W ŻŁOBKACH	161	193	193
ŻŁOBKI NIEPUBLICZNE			
LICZBA ŻŁOBKÓW	1	2	2
LICZBA MIEJSC W ŻŁOBKACH	15	30	30

Źródło: Dane urzędów gmin/miasta z terenu powiatu stargardzkiego

1.3. Zasoby i warunki mieszkaniowe

Mieszkalnictwo jest elementem zarówno polityki gospodarczej, jak i polityki społecznej. Nadrzędnym zadaniem polityki mieszkaniowej jest tworzenie warunków sprzyjających do nabycia lub najmu mieszkań przez obywateli, przy jednoczesnym zagwarantowaniu dostępności i właściwej jakości zasobów mieszkaniowych. Przed samorządami stoją wyzwania dotyczące realizacji ww. celów związanych z gospodarstwami domowymi, które cechuje zła sytuacja ekonomiczna. Dlatego też właściwie prowadzona polityka mieszkaniowa pozwala na zapewnienie mieszkań o godziwym standardzie i niewielkich kosztach utrzymania najuboższym obywatelom lokalnej społeczności. Ponadto potrzeby mieszkaniowe należy zapewniać takim grupom społecznym, jak osoby starsze, niepełnosprawne czy samotnym matkom z dziećmi [1, s. 2]. Poniżej tabela przedstawia zasoby mieszkaniowe poszczególnych gmin powiatu stargardzkiego.

Tabela 8. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych gmin powiatu stargardzkiego w latach 2013-2015

lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA		
		2013	2014	2015
GMINA STARGARD				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	14	14	14
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	142	153	160
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	1	1	1
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	4	4	4
5.	Liczba dłużników czynszowych	8	8	8
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0
GMINA MARIANOWO				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	16	16	11
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	3	2	2
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	0	0	0
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	0	0	0
5.	Liczba dłużników czynszowych	6	5	3
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0
GMINA SUCHAŃ				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	36	36	36
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	3	3	3
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	0	2	2
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	0	0	0
5.	Liczba dłużników czynszowych	29	25	26
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0
GMINA DOBRZANY				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	93	90	80
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	60	29	32
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	13	13	13
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	25	25	26
5.	Liczba dłużników czynszowych	29	21	15
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	1	1	1
GMINA KOBYLANKA				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	6	6	6
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	2	2	2
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	0	0	0
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	8	9	13
5.	Liczba dłużników czynszowych	22	12	14
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0
GMINA CHOCIWEL				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	75	73	70
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	19	13	17
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	10	10	10
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	4	7	2
5.	Liczba dłużników czynszowych	38	41	36
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0
GMINA STARA DĄBROWA				

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2016 - 2020

1.	Liczba mieszkań komunalnych	43	36	33
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	15	8	16
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	0	0	0
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	0	0	0
5.	Liczba dłużników czynszowych	10	12	11
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0
GMINA IŃSKO				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	60	58	55
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	4	4	3
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	8	8	8
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	1	1	3
5.	Liczba dłużników czynszowych	29	26	22
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0
GMINA DOLICE				
1.	Liczba mieszkań komunalnych	75	69	69
2.	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	45	35	24
3.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	0	0	0
4.	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	79	34	11
5.	Liczba dłużników czynszowych	35	34	36
6.	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	0	0	0
7.	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	0
MIASTO STARGARD				
	Liczba mieszkań komunalnych	2 129	2 070	1970
	Liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych	239	256	289
	Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	204	214	226
	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	125	143	129
	Liczba dłużników czynszowych	554	509	484
	Liczba spraw przekazanych do eksmisji	261	252	271
	Liczba mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	54	54	55

Źródło: Dane urzędów gmin/miasta z terenu powiatu stargardzkiego

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, iż liczba mieszkań komunalnych w powiecie stargardzkim maleje. W 2015 r. wyniosła – 2 275 mieszkań, zmniejszając się o 272 w porównaniu do roku 2013. Natomiast liczba osób oczekujących na lokal z zasobów komunalnych stale wzrasta.

Z kolei następuje wzrost liczby mieszkań socjalnych w powiecie stargardzkim. W 2013 r. było ich 236, natomiast w roku 2015 – 260. Jednocześnie zauważa się spadek liczby osób oczekujących na ten rodzaj mieszkania. W 2015 r. liczba ww. osób wyniosła 177 i zmniejszyła się o 69 w porównaniu do roku 2013.

Ponadto w powiecie stargardzkim zmniejsza się liczba dłużników czynszowych, co należy uznać za pozytywny trend. Niestety wyłącznie Miasto Stargard kieruje sprawy dłużników czynszowych do właściwego sądu w celu rozstrzygnięcia o eksmisji.

Analiza powyższych danych wykazuje, iż w latach 2013-2015 mieszkaniem dostosowanymi do potrzeb niepełnosprawnych dysponowały wyłącznie Gmina Dobrzany

(1 mieszkanie w 2015 r.) i Miasto Stargard (55 mieszkań w 2015 r.).

Za politykę mieszkaniową na poziomie powiatu stargardzkiego odpowiadają poszczególne urzędy gmin przy współpracy z ośrodkami pomocy społecznej oraz Urząd Miasta Stargard w porozumieniu ze Stargardzkim Towarzystwem Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

1.4. Podmioty gospodarcze

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w rejestrze REGON na terenie powiatu stargardzkiego na dzień 31 grudnia 2015 r. figurowało 12 294 podmiotów gospodarki narodowej. W tym 9 240 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Podmioty gospodarki narodowej z powiatu stargardzkiego stanowiły w 2015 r. 5,5% ogółu podmiotów zarejestrowanych w województwie zachodniopomorskim. W ujęciu trzyletnim zauważa się spadek liczby podmiotów gospodarki narodowej powiatu stargardzkiego zarejestrowanych w rejestrze REGON (w 2015 r. o 1,4% mniej niż w 2013 r.).

Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej powiatu stargardzkiego zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2013-2015 – z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne

LATA	OGÓLEM	PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE	SPÓŁKI (AKCYJNE, HANDLOWE, Z O.O.)	SPÓŁDZIELNIE	OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ
2013	12 407	0	1 369	57	9 240
2014	12 261	0	1 407	57	9 251
2015	12 244	0	1 437	56	9 493

Źródło: Dane GUS

Niezmiernie istotne dla rozwoju gospodarki i aktywności inwestycyjnej powiatu stargardzkiego jest funkcjonowanie Stargardzkiego Parku Przemysłowego oraz Parku Przemysłowego Nowoczesnych Technologii w Stargardzie. Stargardzki Park Przemysłowy powstał w 2004 r. Jest on zlokalizowany w północno-zachodniej części miasta i zajmuje powierzchnię około 150 ha. Wszelkim wsparciem formalno-prawnym dla inwestorów zajmuje się Stargardzka Agencja Rozwoju Lokalnego. Na terenie Stargardzkiego Parku Przemysłowego funkcjonuje już ponad 50 firm takich, jak Bacer OBR (firma produkująca grzałki elektryczne), Klippan Safety Polska (producent akcesoria do przemysłu samochodowego), Sppas Candles Polska (producent świec) czy też S.I.B.I. (producent ciągów

technologicznych do produkcji betonu oraz konstrukcji stalowych). Z kolei Park Przemysłowy Nowoczesnych Technologii znajduje się na terenie byłego lotniska wojsk radzieckich Kluczewo w Stargardzie. Całkowita powierzchnia Parku to około 850 hektarów, z których aktualnie pozostało około 250 hektarów przeznaczonych pod inwestycje w pierwszym etapie. Dzięki programowi pomocy regionalnej i współpracy z Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną przedsiębiorcy lokujący projekty inwestycyjne na terenie Stargardu mogą liczyć na korzystne zwolnienia podatkowe. Inwestorami Parku jest japońska firma Bridgestone oraz fińska firma Cargotec.

Pracodawcy, współpracując z Powiatowym Urzędem Pracy w Stargardzie, mogą korzystać z narzędzi rynku pracy, które gwarantują sprzyjające warunki zatrudnienia i szkolenia pracowników. Według danych Urzędu Miejskiego w Stargardzie dzięki dwóm strefom, tj. Stargardzkiemu Parkowi Przemysłowemu oraz Parkowi Przemysłowemu Nowoczesnych Technologii powstało 3,5 tysiąca miejsc pracy.

Rozwój inwestycji na terenie powiatu stargardzkiego sprzyja wzrostowi ekonomicznemu, co z kolei pozytywnie wpływa na zmniejszanie zjawiska bezrobocia w regionie oraz polepszenie sytuacji materialno-bytowej obywateli lokalnej społeczności. Ogólny wzrost gospodarczy korzystnie oddziałuje również na podnoszenie poziomu kapitału ludzkiego, co w perspektywie długoterminowej ma niezmiernie ważne znaczenie.

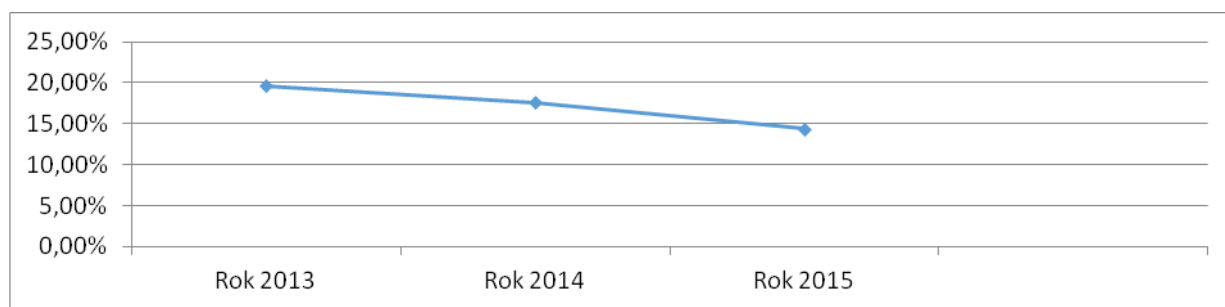
1.5. Rynek pracy

Rynek pracy jest jednym z rynków funkcjonujących w gospodarce i definiuje się go jako miejsce, w którym realizowane są transakcje wymiany usług pracy między pracownikami a pracodawcami oraz określa się rozmiary tychże transakcji i ich warunki, głównie cenę tych usług, czyli płacę [2, s. 11].

Analizując rynek pracy i strukturę bezrobocia należy wziąć pod uwagę stopę bezrobocia rejestrowanego, która wyrażona jest w stosunku liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy do liczby ludności aktywnej zawodowo (ogółem oraz danej grupy). Stopa bezrobocia w powiecie stargardzkim w 2015 r. wyniosła 14,%, zmniejszyła się o 5,4% w porównaniu do roku 2013, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w powiecie stargardzkim w latach 2012-2015

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Analiza rynku pracy w powiecie stargardzkim wskazuje, iż wiele firm funkcjonujących na rynku lokalnym rozszerzało swoją działalność, powstawały nowe zakłady pracy, co przyczyniło się do powstania nowych miejsc pracy, a w efekcie sprzyjało obniżaniu stopy bezrobocia. Powiatowy Urząd Pracy wspiera również lokalne przedsiębiorstwa w rekrutacji kandydatów na pracowników. W 2015 r. zorganizowano 38 spotkań pracodawców z osobami, które poszukiwały pracy oraz 8 giełd pracy. Dzięki tym działaniom kilkadziesiąt osób bezrobotnych podjęło zatrudnienie i liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w latach 2013-2015 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie uległa spadkowi.

Według stanu na koniec grudnia 2015 r. w ewidencji PUP zarejestrowanych było 5 196 osób. Osoby bezrobotne z terenu powiatu stargardzkiego stanowiły 6,5% w odniesieniu do ogółu populacji województwa zachodniopomorskiego. Udział kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych z terenu powiatu stargardzkiego, w ujęciu trzyletnim, ciągle się pomniejsza. Liczba osób niepełnosprawnych w odniesieniu do ogółu populacji osób bezrobotnych w latach 2013-2015 utrzymuje się na podobnym poziomie. Obserwuje się również ciągły spadek wśród osób uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Liczebność tej grupy zmniejszyła się i wyniosła 841 osób na koniec 2015 r. Dynamikę struktury bezrobocia w powiecie stargardzkim w poszczególnych latach przedstawia poniżej tabela.

Tabela 10. Struktura bezrobocia w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
LICZBA BEZROBOTNYCH OGÓLEM	7315	6395	5196
KOBIETY	3949	3434	2893
NIEPEŁNOSPRAWNI	467	420	319
POBIERAJĄCY ZASIŁEK	1237	735	841
OSOBY DŁUGOTRWALE BEZROBOTNE	3784	3584	2791

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Analizując dynamikę struktury bezrobocia należy również uwzględnić osoby długotrwale bezrobotne. Liczba tych osób w 2015 r. wynosiła 2 791, co stanowiło 53,7% ogółu populacji osób bezrobotnych. Za długotrwale bezrobotnego uznaje się osobę, która na przestrzeni ostatnich 24 miesięcy była zarejestrowana jako osoba bezrobotna przez okres minimum 12 miesięcy. Do tego okresu nie wlicza się przygotowania zawodowego oraz odbywanego stażu.

Działania strategiczne powinny skupiać się na aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, przy wykorzystaniu rozmaitych szkoleń i programów aktywizujących, które powinny rozwijać kompetencje miękkie oraz umiejętności poszukiwania pracy i poruszania się na rynku pracy.

1.6. Ochrona zdrowia

Na terenie powiatu stargardzkiego istnieje rozbudowany system ochrony zdrowia, na który składają się placówki służby zdrowia o różnym profilu działalności. Głównym podmiotem zapewniającym mieszkańcom powiatu stargardzkiego dostęp do stacjonarnej opieki zdrowotnej jest Samodzielny Publiczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Stargardzie, który tworzą liczne jednostki organizacyjne, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 11. Wykaz oddziałów, poradni i pracowni specjalistycznych SP WZOZ w Stargardzie w roku 2015

NAZWA ODDZIAŁU	NAZWA PORADNI I PRACOWNI SPECJALISTYCZNYCH
SZPITALNY ODDZIAŁ RATUNKOWY	PORADNIA GINEKOLOGICZNO-POŁOŻNICZA
ODDZIAŁ ANESTEZJOLOGII I INTENSYWNEJ TERAPII	PORADNIA NEONATOLOGICZNA
ODDZIAŁ CHOROBY WEWNĘTRZNYCH	PORADNIA ALERGOLOGICZNA
ODDZIAŁ CHIRURGII OGÓLNEJ	PORADNIA CHIRURGII OGÓLNEJ
ODDZIAŁ PEDIATRYCZNY	PORADNIA CHIRURGII URAZOWO-ORTOPEDYCZNEJ
ODDZIAŁ OTOLARYNGOLOGICZNY	PORADNIA DIABETOLOGICZNA
ODDZIAŁ GINEKOLOGICZNO-POŁOŻNICZY	PORADNIA OKULISTYCZNA
ODDZIAŁ NEONATOLOGICZNY	PORADNIA OTOLARYNGOLOGICZNA
ODDZIAŁ OKULISTYCZNY – ZESPÓŁ CHIRURGII JEDNEGO DNIA	PORADNIA REUMATOLOGICZNA
ODDZIAŁ REHABILITACJI	GASTROENTEROLOGICZNA Z PRACOWNIĄ ENDOSKOPII
	PORADNIA KARDIOLOGICZNA
	PORADNIA MEDYCyny PRACY
	PORADNIA DERMATOLOGICZNA
	PORADNIA GRUŻLICY I CHOROBY PŁUC
	PORADNIA NEUROLOGII DZIECIĘCEJ

	PRACOWNIA RTG KONWENCJONALNEGO
	PRACOWNIA TOMOGRAFII KOMPUTEROWEJ
	PRACOWNIA MAMMOGRAFII
	PRACOWNIA ECHO, HOLTERA, EKG
	PRACOWNIA AUDIOLOGII
	PRACOWNIA PERYMETRII STATYCZNEJ
	PRACOWNIA BRONCHOSKOPII
	ZESPÓŁ PRACOWNI FIZJOTERAPII

Źródło: Dane SP WZOZ w Stargardzie

Szpital nie dysponuje oddziałem geriatrycznym, co niekorzystnie wpływa na ogólne funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia powiatu stargardzkiego.

W każdej gminie powiatu stargardzkiego funkcjonują również podmioty lecznicze z zakresu medycyny rodzinnej. Łącznie jest ich 23. System opieki zdrowotnej w powiecie stargardzkim uzupełnia 44 poradni specjalistycznych – funkcjonujących poza SP WZOZ i o różnym profilu działalności. Funkcjonują następujące poradnie: alergologiczne (2), chirurgii dla dzieci (1), chirurgii ogólnej (3), dermatologiczne i wenerologiczne (3), diabetologiczne (2), endokrynologiczną (1), ginekologiczna dla dziewcząt (1), położniczo-ginekologiczne (8), gruźlicy i chorób płuc (2), kardiologiczna (1), leczenia wad postawy u dzieci i młodzieży (1), logopedyczna (1), nefrologiczna (1), neurologiczne (5), okulistyczne (4), ortopedii i traumatologii narządu ruchu (1), otolaryngologiczne (4), preluksacyjne (1), urologiczne (2) [3, NFZ, dostęp: 16.08.2016 r.].

Istotnym elementem systemu ochrony zdrowia jest profilaktyka i ochrona zdrowia obywateli. Działania w obszarze promocji zdrowia powinny przyczyniać się do zapewnienia każdemu członkowi społeczności zdrowia i długiego życia, a zdrowie człowieka to dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny. Na uwagę zasługuje fakt, iż w 2015 r. powiat stargardzki otrzymał wyróżnienie za zaangażowanie i prowadzenie działań na rzecz profilaktyki nowotworowej. Powiat stargardzki od 11 lat organizuje Powiatowy Tydzień Walki z Rakiem i Promocji Zdrowia.

W latach 2013-2015 w powiecie stargardzkim podejmowano działania w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia dzięki programom profilaktycznym opracowanym przez Narodowy Fundusz Zdrowia, dzięki którym pacjenci mogą wykonywać bezpłatne badania. Profilaktyka obejmuje m.in. programy: *Wczesne wykrywanie raka piersi*, *Profilaktyka raka szyjki macicy*, *Profilaktyka układu chorób krążenia*, *Profilaktyka gruźlicy*.

W Gminie Dobrzany podejmuje się działania profilaktyczne w ramach *Programu polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki, poprawy i przywracania sprawności fizycznej*

dla mieszkańców Gminy Dobrzany – realizowanego w dwóch edycjach, tj. w latach 2011-2014 oraz w latach 2015-2018.

Zadania publiczne w zakresie ochrony i promocji zdrowia finansowane z budżetu powiatu stargardzkiego realizowane są również przez organizacje pozarządowe, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 12. Zadania publiczne z zakresie ochrony i promocji zdrowia finansowane z budżetu powiatu stargardzkiego realizowane przez organizacje pozarządowe w latach 2013-2015

Lp.	Nazwa zadania publicznego	Obszar działania	Organizacja pozarządowa	Liczba odbiorców	Okres realizacji
1.	<i>„Zwiększenie wiedzy i świadomości o szkodliwości spożywania alkoholu”</i>	ochrona i promocja zdrowia	Klub Abstynenta „ALA” z siedzibą w Stargardzie	1892	20.05.2013-30.06.2013 01.09.2013-31.12.2013
				650	17.03.2014-13.06.2014
				825	07.05.2015-20.06.2015
2.	<i>”Wspieranie rozwoju i zdrowia fizycznego oraz psychospołecznego dzieci i młodzieży”</i>	ochrona i promocja zdrowia	Klub Sportowy „NEPTUN” z siedzibą w Stargardzie	37	20.05.2013-30.06.2013 01.09.2013-31.12.2013
				74	01.04.2014-30.06.2014 01.09.2014 -31.12.2014
				67	01.09.2015 -31.12.2015
3.	<i>„Wspieranie zdrowia fizycznego i psychospołecznego osób starszych w wieku 50 +” – „Jestem jeszcze potrzebny...” – warsztaty rozwoju osobistego dla osób po pięćdziesiątym roku życia</i>	ochrona i promocja zdrowia	Fundacja na Rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego „PRACOWNIA” z siedzibą w Stargardzie	15	01.09.2014 -28.11.2014
				12	01.10.2015-20.12.2015
4.	<i>„Wspieranie zdrowia fizycznego i psychospołecznego osób z niepełnosprawnościami” – warsztat umiejętności komunikacji i rozwoju osobistego dla osób niepełnosprawnych</i>	ochrona i promocja zdrowia	Fundacja na Rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego „PRACOWNIA” z siedzibą w Stargardzie	15	01.09.2014-28.11.2014
5.	<i>„Szkoła dla rodziców ” – warsztaty treningowe dla rodziców i dzieci z zespołem deficytu uwagi i nadpobudliwości psychoruchowej ADHD</i>	ochrona i promocja zdrowia	Fundacja na Rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego „PRACOWNIA” z siedzibą w Stargardzie	12	01.10.2015-20.12.2015

Źródło: Dane Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Stargardzie

W zakresie ochrony zdrowia powiat stargardzki powinien intensyfikować swoje działania w dziedzinie promocji zdrowia i profilaktyki zachowań zdrowotnych, gdyż umożliwi to lokalnej społeczności uzyskanie pełnego potencjału zdrowotnego, a także pozwoli zmniejszać skalę rozmaitych zjawisk społecznych, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane.

1.7. Edukacja i wychowanie

Powiat stargardzki dysponuje rozbudowaną infrastrukturą edukacyjną przeznaczoną dla uczniów w różnym wieku, na którą składają się przedszkola oraz szkoły na różnym poziomie nauczania. Na terenie powiatu stargardzkiego najwięcej funkcjonuje oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, szkół podstawowych oraz gimnazjów, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 13. Wykaz przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych w powiecie stargardzkim w roku 2015

TYP PLACÓWKI	LICZBA SZKÓŁ	
	PUBLICZNYCH	NIEPUBLICZNYCH
PRZEDSZKOLA	8	24
PUNKTY PRZEDSZKOLNE	3	2
ODDZIAŁY PRZEDSZKOLNE W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH	32	2
SZKOŁY PODSTAWOWE	27	2
SZKOŁY PODSTAWOWE SPECJALNE	1	0
GIMNAZJA	13	1
GIMNAZJA SPECJALNE	1	
GIMNAZJA DLA DOROSŁYCH	0	2
LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE (W TYM LICEA DLA DOROSŁYCH I UZUPEŁNIAJĄCE)	3	6
TECHNIKA (W TYM TECHNIKA DLA DOROSŁYCH I UZUPEŁNIAJĄCE)	4	2
ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE	4	2
ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE SPECJALNE	1	0
SZKOŁY SPECJALNE PRZYSPOSABIAJĄCE DO PRACY	1	0
SZKOŁY POLICEALNE DLA MŁODZIEŻY	0	2
SZKOŁY POLICEALNE DLA DOROSŁYCH	0	4
SPECJALNE OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE I SZKOLNO-WYCHOWAWCZE	0	1

Źródło: Dane urzędów gmin/miasta z terenu powiatu stargardzkiego

Na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonuje również Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. W Lutosławskiego w Stargardzie oraz dwie niepubliczne szkoły wyższe: Stargardzka Szkoła Wyższa Stargardinum z Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych oraz Zachodniopomorska Szkoła Biznesu Wydział Przedsiębiorczości – Filia w Stargardzie.

Powiat stargardzki dysponuje jedną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną oraz jednym Zespołem Szkół Specjalnych, które mieszczą się w Mieście Stargard. Ponadto na terenie Miasta Stargard funkcjonuje jeden Specjalny Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, w którym organizuje się naukę i wychowanie dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Szkoły powiatu stargardzkiego tworzą również bazę sportową, w ramach której funkcjonują sale gimnastyczne, hale sportowe boiska, place zabaw, siłownie, korty tenisowe oraz baseny.

Tabela 14. Baza sportowa szkół funkcjonujących na terenie powiatu w roku 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓLNA LICZBA
SALE GIMNASTYCZNE	41
HALE SPORTOWE	5
BOISKA	53
PLACE ZABAW	46
SIŁOWNIE	15
KORTY TENISOWE	2
BASENY	2

Źródło: Dane urzędów gmin/miasta z terenu powiatu stargardzkiego

Edukacja ma niezmiernie istotne znaczenie w kontekście problemów społecznych, gdyż należy przez nią rozumieć ogół działań, procesów i warunków sprzyjających rozwojowi jednostki, co wpływa na właściwy przebieg procesu jej socjalizacji i jej prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. Jednostki oświatowe oraz jej kadra mają wpływ na kształtowanie polityki społecznej, gdyż bezpośrednio pracują z dziećmi i ich rodzinami.

1.8. Sport i rekreacja

Zgromadzony materiał badawczy pozwolił ustalić, iż na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonuje 48 klubów sportowych, które skierowane są do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych lokalnej społeczności i prowadzą zajęcia z różnych dyscyplin sportowych, tj. piłki nożnej, karate, zapasnicze, piłki ręcznej, tenisa, tenisa stołowego, piłka siatkowa, lekkoatletyki, unihokeja, kolarstwa, pływania, oraz koszykówki.

Infrastrukturę sportową i rekreacyjną tworzy również Ośrodek Sportu i Rekreacji w Stargardzie, który świadczy usługi w zakresie sportu, rekreacji, turystyki i wypoczynku. Nadrzędnym zadaniem działalności placówki jest promowanie różnych form rekreacyjnych i wypoczynku oraz udostępnianie obiektów sportowych i rekreacyjno-wypoczynkowych. Strukturę Ośrodka tworzą następujące obiekty sportowe: Pływalnia Miejska wraz z Klubem Fitness z salą Cardio, sauną oraz salami fitness, Korty Tenisowe, Piłkarski Stadion Miejski, Lekkoatletyczny Stadion Miejski oraz Hala OSiR.

Jednostką organizacyjną Gminy-Miasta Stargardu jest Młodzieżowy Ośrodek Sportowy w Stargardzie, który skupia się m.in. na szkoleniu sportowym uczniów szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez Gminę-Miasto Stargard, współpracy z klubami sportowymi działającymi na terenie Gminy-Miasta Stargardu, organizowaniu imprez sportowych oraz współpracy z placówkami wychowania przedszkolnego, szkołami, związkami sportowymi, stowarzyszeniami sportowymi w celu zaspokojeniu potrzeb młodzieży w zakresie kultury fizycznej. Działalność jednostki prowadzona jest w następujących sekcjach specjalistycznych: piłka siatkowa dziewcząt, koszykówka dziewcząt i chłopców, lekkoatletyka dziewcząt i chłopców, piłka nożna chłopców oraz piłka siatkowa dziewcząt. Młodzieżowy Ośrodek Sportu w roku szkolnym organizuje około 120 zawodów sportowych na poziomie powiatu i województwa, a także turnieje ogólnopolskie i imprezy masowe.

Z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych, aktywności fizyczna i rozwój sportu, to szansa do reintegracji lokalnej społeczności. Promowanie i utrwalanie wśród społeczeństwa wzorców aktywnego trybu życia wpływa na podnoszenie jakości ich życia. Co więcej promocja sportu staje się platformą integrującą ludzi w innych dziedzinach, takich jak kultura, edukacja, rekreacja i turystyka.

1.9. Kultura

Na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonują różnego rodzaju placówki kulturalno-oświatowe, których nadrzędnym celem jest inicjowanie, przygotowywanie oraz organizowanie wydarzeń kulturalnych o lokalnym zasięgu. Infrastrukturę kulturalną w powiecie stargardzkim tworzą: Gminny Ośrodek Kultury w Kobylance, Gminne Centrum Integracji Społecznej i Profilaktyki w Dolicach, Gminny Dom Kultury w Suchaniu, Gminne Centrum Kultury w Starej Dąbrowie, Ińskie Centrum Kultury w Ińsku. Na terenie Miasta Stargardu ośrodkami działalności kulturalnej są: Muzeum Archeologiczno-Historyczne

,Książnica Stargardzka, Stargardzkie Centrum Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury.

W powiecie stargardzkim aktywność kulturalną uzupełnia funkcjonowanie publicznych bibliotek: Biblioteka Publiczna Gminy Stargard, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Chociwlu, Gminna Biblioteka Publiczna w Dobrzanach, Gminna Biblioteka Publiczna w Dolicach, Biblioteka Szkolno-Publiczna w Ińsku, Gminna Biblioteka Publiczna w Kobylance Biblioteka Publiczna w Marianowie oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Dąbrowie.

Powiat stargardzki wspiera szereg imprez kulturalnych w regionie, które przyczyniają się do propagowania i podtrzymywania kultury wśród wszystkich pokoleń mieszkańców. Do imprez współfinansowanych przez powiat stargardzki należą m.in.: Kaziuki Wileńskie, Powiatowe Konfrontacje Taneczne, Ińskie Lato Filmowe, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Gospel Stargard Gospel Days, Koncert Pieśni Paraliturgicznej, Zachodniopomorski Festiwal Kolęd, Pastorałek i Piosenek Bożonarodzeniowych, Jesienny Jarmark Wsi Zachodniopomorskiej „Złota Dynia”, Koncert Kolęd Wschodniosłowiańskich oraz Jesienny Jazz. O atrakcyjności powiatu stargardzkiego pod względem kulturalnym decyduje również rozbudowana infrastruktura zabytkowa, na którą składa się 248 zabytków.

W odniesieniu do polityki społecznej należy stwierdzić, iż zasoby kulturalne powiatu stargardzkiego stanowią potencjał i katalizator pozytywnych zmian oraz przyspieszenia rozwoju w regionie. Kultura stanowi jeden z czynników warunkujących w znacznym stopniu dynamikę i kierunek rozwoju społecznego. Stąd też władze samorządowe w dalszym ciągu powinny podtrzymywać aktywność kulturalną w powiecie stargardzkim.

1.10. Infrastruktura, transport, komunikacja

Analiza infrastruktury, transportu i komunikacji powiatu stargardzkiego została dokonana na podstawie *Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Powiatu Stargardzkiego* przyjętego Uchwałą Nr XLIII/553/14 Rady Powiatu Stargardzkiego z dnia 29 października 2014 roku. Lokalizacja powiatu stargardzkiego sprawia, że jest on elementem ważnego szlaku komunikacyjnego. W roku 2009 zakończono budowę obwodnicy, która weszła w skład drogi ekspresowej S10. Obejmuje ona trzy węzły: Stargard Zachód, Stargard Centrum, Stargard Wschód. Na układ drogowy powiatu stargardzkiego składają się drogi krajowe o łącznej długości w powiecie 84,3 km (droga krajowa nr 10, droga krajowa nr 20), drogi wojewódzkie o łącznej długości w powiecie 83,3 km (droga wojewódzka nr 106, droga wojewódzka 142, droga wojewódzka 144, droga wojewódzka 151), drogi powiatowe

o łącznej długości 595,749 km oraz drogi gminne o łącznej długości 518 km. Na terenie powiatu stargardzkiego usługi w zakresie przewozu osób świadczy 8 przewoźników funkcjonujących na podstawie zezwoleń, których organem właściwym do wydania jest Starosta Stargardzki. Powiatową siatkę połączeń uzupełniają linie komunikacyjne obsługiwane zgodnie z zezwoleniem wydanym przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego – jest ich 21. Miejski Zakład Komunikacji w Stargardzie wykonuje zadania z zakresu przewozu regularnego w ramach lokalnego transportu zbiorowego w komunikacji miejskiej na terenie Miasta Stargardu i wybranych gmin na podstawie porozumień międzygminnych. MZK obsługuje obecnie 22 linie dzienne i linię nocną, wykorzystując do tego 34 autobusy. Przez powiat stargardzki przebiegają obecnie linie kolejowe nr 202 i nr 351. Najbliższe lotnisko obsługujące krajowy i międzynarodowy ruch pasażerski znajduje się 40 km od Miasta Stargardu, tj. Port Lotniczy Szczecin Goleniów im. NSZZ Solidarność [4, ss. 15-36]. W powiecie stargardzkim funkcjonuje 6 tras rowerowych, co wpływa korzystnie na atrakcyjność terenu zarówno dla jego mieszkańców, jak i turystów. Dzięki temu propaguje się możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

Za właściwy kierunek realizacji polityki społecznej w odniesieniu do transportu publicznego należy uznać dostosowywanie infrastruktury transportowej i komunikacyjnej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz podnoszenie jej atrakcyjności i funkcjonalności. Ze względu na to, że wśród społeczności lokalnej powiatu stargardzkiego rośnie zainteresowanie transportem rowerowym należałoby sukcesywnie zwiększać liczbę ścieżek rowerowych.

1.11. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpośrednim lub pośrednim beneficjentem bezpieczeństwa i porządku publicznego jest społeczeństwo oraz poszczególni jego członkowie. Za skuteczne realizowanie zadań związanych z szeroko definiowanym bezpieczeństwem oraz zarządzaniem w sytuacjach kryzysowych odpowiadają podmioty administracji państwowej i samorządowej [10, s. 89]. Na terenie powiatu stargardzkiego nadrzędną instytucją dbającą o bezpieczeństwo i porządek lokalnej społeczności jest Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie. W skład struktury organizacyjnej KPP wchodzi następujące rodzaje służby: Wydział Prewencji, Wydział Kryminalny, Wydział Ruchu Drogowego, Wydział do walki z Korupcją i Przestępczością oraz Posterunki Policji, tj. PP Chociwel, PP Dobrzany, PP Dolice, PP Ińsko, PP Suchań.

Tabela 15. Liczba interwencji Policji w latach 2013-2015

NAZWA GMINY	LICZBA INTERWENCJI		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
MIASTO STARGARD	23 380	21 832	21 848
SUCHAŃ	666	590	389
CHOCIWEL, STARA DĄBROWA	1 491	1 122	1 053
KOBYŁANKA, GMINA STARGARD	699	1788	2 088
DOLICE	1 036	1 223	1 779
IŃSKO	336	438	652
DOBRZANY, MARIANOWO	1 007	1284	836
RAZEM	28 615	28 277	28 645

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie

Spośród wybranych kategorii przestępstw, które są szczególnie szkodliwe społecznie w 2015 r. stwierdzono: 307 kradzieży cudzej rzeczy, 275 kradzieży z włamaniem, 80 uszkodzeń rzeczy, 41 uszczerbków na zdrowiu, 13 kradzieży samochodów, 19 rozbojów oraz 19 bójek i pobić. Łącznie, w odniesieniu do ww. kategorii, stwierdzono 754 przestępstwa, co oznacza spadek o 66 przestępstw w porównaniu do roku 2014.

Tabela 16. Liczba wypadków drogowych w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015

NAZWA GMINY	ROK 2013		ROK 2014		RO 2015	
	LICZBA WYPADKÓW	LICZBA OFIAR	LICZBA WYPADKÓW	LICZBA OFIAR	LICZBA WYPADKÓW	LICZBA OFIAR
MIASTO STARGARD	39	4	22	5	15	0
GMINA STARGARD	13	1	22	1	6	2
SUCHAŃ	2	0	5	2	2	0
STARA DĄBROWA	7	3	2	0	2	1
CHOCIWEL	8	2	5	1	2	1
KOBYŁANKA	4	3	11	5	1	0
MARIANOWO	2	0	3	0	3	0
DOLICE	2	1	5	2	1	0
IŃSKO	2	0	1	0	5	1
DOBRZANY	2	0	0	0	0	0
RAZEM	81	14	76	16	37	5

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie

Dokonując analizy w ujęciu trzyletnim należy stwierdzić, iż liczba wypadków drogowych maleje. W 2015 r. spadła o 44 w porównaniu do roku 2013. Co więcej zauważa się tendencję spadkową w odniesieniu do liczby ofiar śmiertelnych tychże wypadków.

System porządku publicznego tworzą również Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Stargardzie oraz Straż Miejska w Stargardzie. Strukturę organizacyjną Komendy Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej tworzą następujące wydziały i sekcje: Wydział operacyjny i kontrolno-rozpoznawczy, Sekcja ds. kwatermistrzowskich o technicznych, Jednostka Ratownicza Gaśnicza, Sekcja finansów, Sekcja ds. organizacji i kadr, Samodzielne stanowisko pracy ds. obronnych. Na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonuje również Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Powiatowej Straży Pożarnej w Stargardzie oraz jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie gmin: Chociwel, Dobrzany, Ińsko, Kobylanka, Bielkowo, Marianowo, Stara Dąbrowa, Parlino, Grzędzice, Żarowo, Suchań, Dolice oraz Kolin.

Tabela 17. Liczba interwencji Straży Pożarnej w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015

NAZWA GMINY	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
MIASTO STARGARD	682	555	627
GMINA STARGARD	157	144	132
SUCHAŃ	60	52	44
STARA DĄBROWA	64	30	54
CHOCIWEL	84	67	83
KOBYLANKA	43	70	57
MARIANOWO	30	25	34
DOLICE	37	52	66
IŃSKO	48	47	41
DOBRZANY	55	62	50
RAZEM	1 260	1 104	1 188

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Stargardzie

Strukturę organizacyjną Straży Miejskiej w Stargardzie tworzą m. in. Dyżurni Referatu Prewencji oraz Patrole Referatu Prewencji. Jednostka działa w 8 rejonach Miasta Stargardu.

Tabela 18. Liczba interwencji Straży Miejskiej na terenie Miasta Stargard w latach 2013-2015

LATA	LICZBA INTERWENCJI
ROK 2013	12 117
ROK 2014	14 117
ROK 2015	15 411

Źródło: Dane Straży Miejskiej w Stargardzie

Priorytetowym kierunkiem strategicznym w celu niwelowania występowania patologicznych zjawisk i ich negatywnych skutków powinno być wzmocnienie partnerstwa

między instytucjami pomocy społecznej, a Policją i Strażą Miejską. Największą korzyścią wynikającą ze współpracy międzyinstytucjonalnej jest zwiększenie skuteczności pomocy m.in. poprzez wymianę wiedzy i doświadczeń pomiędzy jednostkami. Jako przykład dobrych praktyk należy uznać również prowadzenie przez Komendę Powiatową Policji w Stargardzie programów profilaktycznych, które zwiększają świadomość społeczną w poszczególnych obszarach. Od 2009 r. program profilaktyczno-edukacyjny „Jesteśmy widoczni”, który kierowany jest do niechronionych uczestników ruchu drogowego na terenie miasta i powiatu stargardzkiego oraz od 2014 r. - Program przeciwdziałania przemocy w szkole, profilaktyki uzależnień i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, który ma na celu uchronienie młodych osób od istniejących zagrożeń.

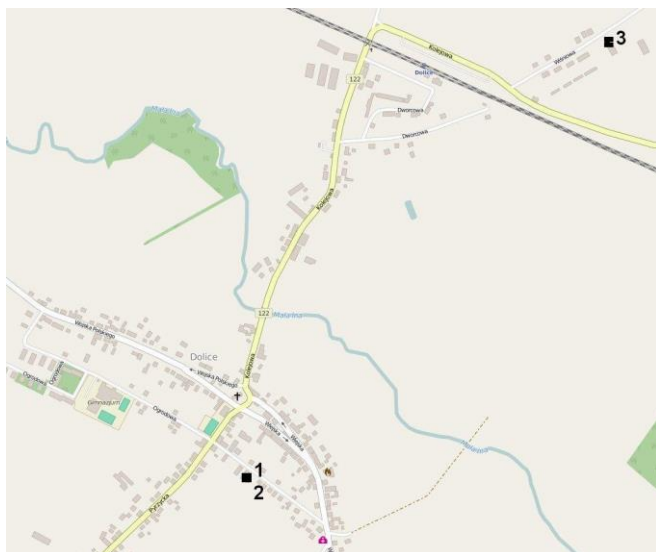
1.12. System pomocy społecznej i organizacje pozarządowe

Pomoc społeczna, jako instytucja polityki społecznej państwa, ma za zadanie umożliwiać osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia. Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej pomoc społeczna na poziomie powiatu realizowana jest przez miejski, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centrum pomocy rodzinie. Wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej przewidziane jest dla osób i rodzin, które dotknęło: ubóstwo, bezdomność, sieroctwo, bezrobocie, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, przemoc w rodzinie, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej i rodziny zastępczej, długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm, narkomania, trudność w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa.

Instytucje publiczne oraz jednostki pomocy społecznej na terenie powiatu stargardzkiego obrazują poniższe mapki.

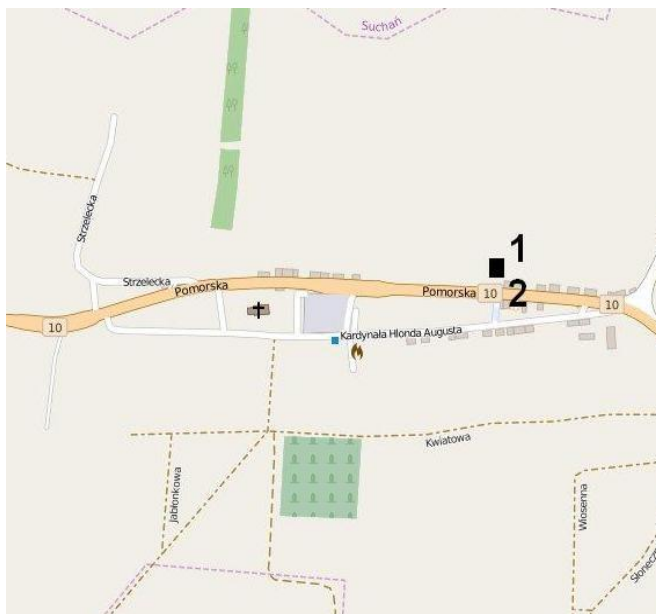

Mapa 1. Gmina Dolice

1. Urząd Gminy – ul. Ogrodowa 16, 73-115 Dolice,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Ogrodowa 16, 73-115 Dolice,
3. Dom Pomocy Społecznej – ul. Wiśniowa 12, 73-115 Dolice.

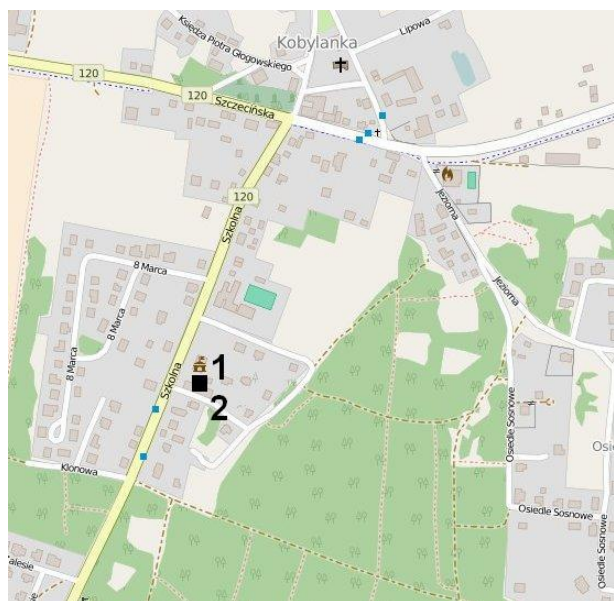
Mapa 2. Gmina Suchań

1. Urząd Miejski – ul. Pomorska 72, 73-132 Suchań,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Pomorska 72, 73-132 Suchań.

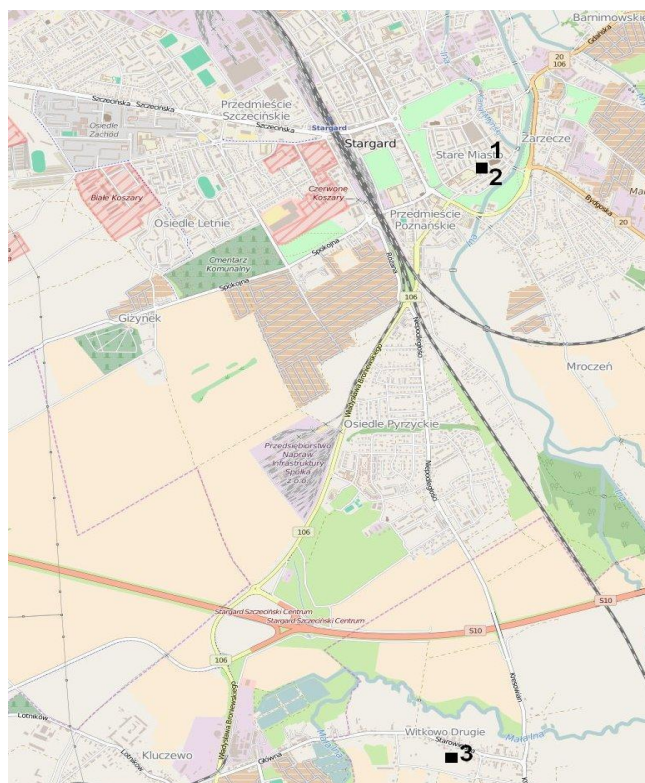

Mapa 3. Gmina Kobyłanka

1. Urząd Gminy – ul. Szkolna 12, 73-108 Kobyłanka,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Szkolna 12, 73-108 Kobyłanka.

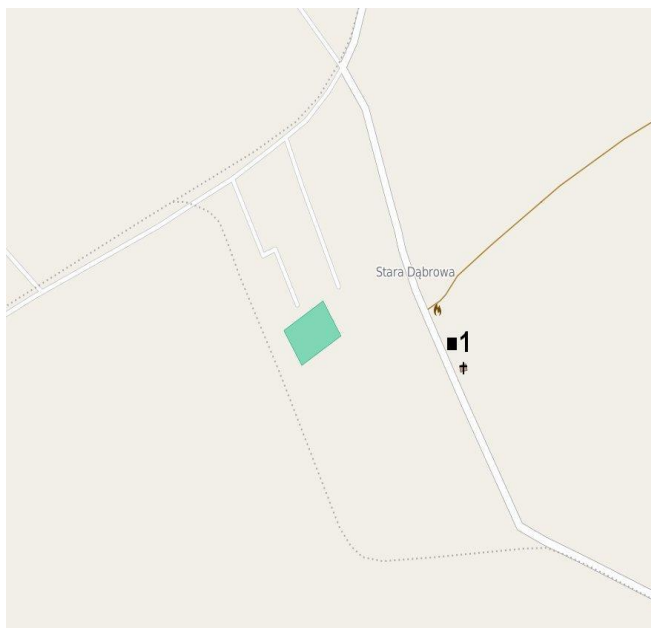
Mapa 4. Gmina Stargard

1. Urząd Gminy – ul. Rynek Staromiejski 5, 73-110 Stargard,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Rynek Staromiejski 5, 73-110 Stargard,
3. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 4 – Witkowo Drugie 24C, 73-102 Stargard.

Mapa 5. Gmina Stara Dąbrowa

1. Urząd Gminy – Stara Dąbrowa 20, 73-112 Stara Dąbrowa,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – Stara Dąbrowa 1, 73-112 Stara Dąbrowa.

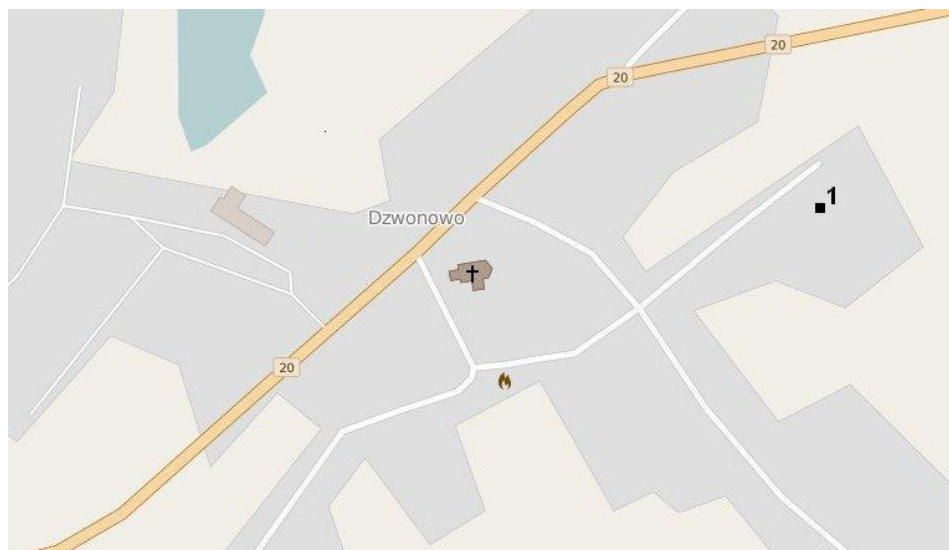
Mapa 6. Gmina Marianowo

1. Urząd Gminy – ul. Mieszka I 1, 73-121 Marianowo,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Mieszka I 2, 73-121 Marianowo.

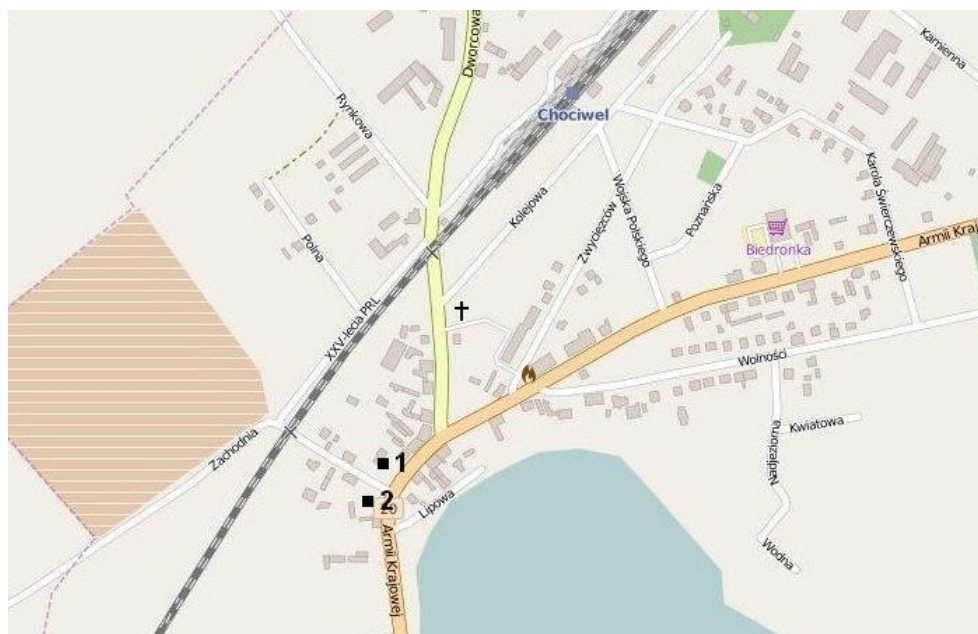

Mapa 7. Gmina Marianowo

1. Warsztat Terapii Zajęciowej – Dzwonowo 62, 73-121 Marianowo.

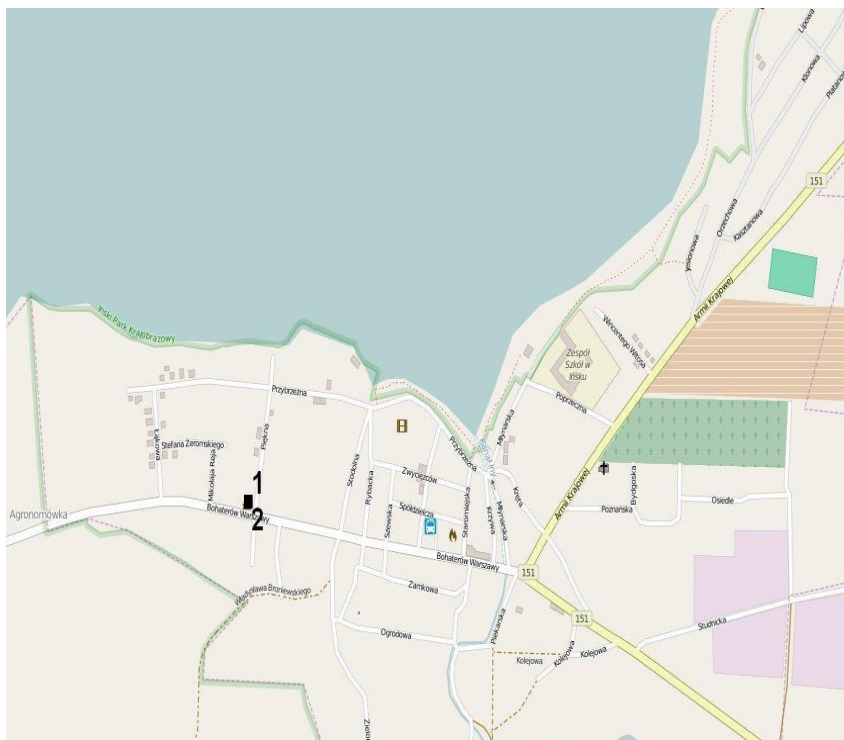
Mapa 8. Gmina Chociwel

1. Urząd Miejski – ul. Armii Krajowej 52, 73-120 Chociwel,
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Armii Krajowej.

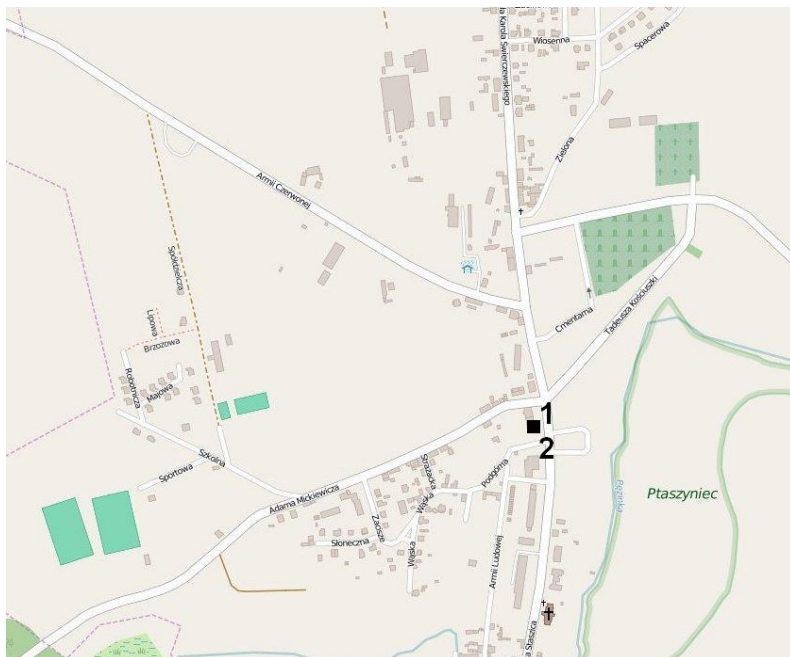

Mapa 9. Gmina Ińsko

1. Urząd Gminy i Miasta – ul. Bohaterów Warszawy 38, 73-140 Ińsko,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Bohaterów Warszawy 38, 73-140 Ińsko.

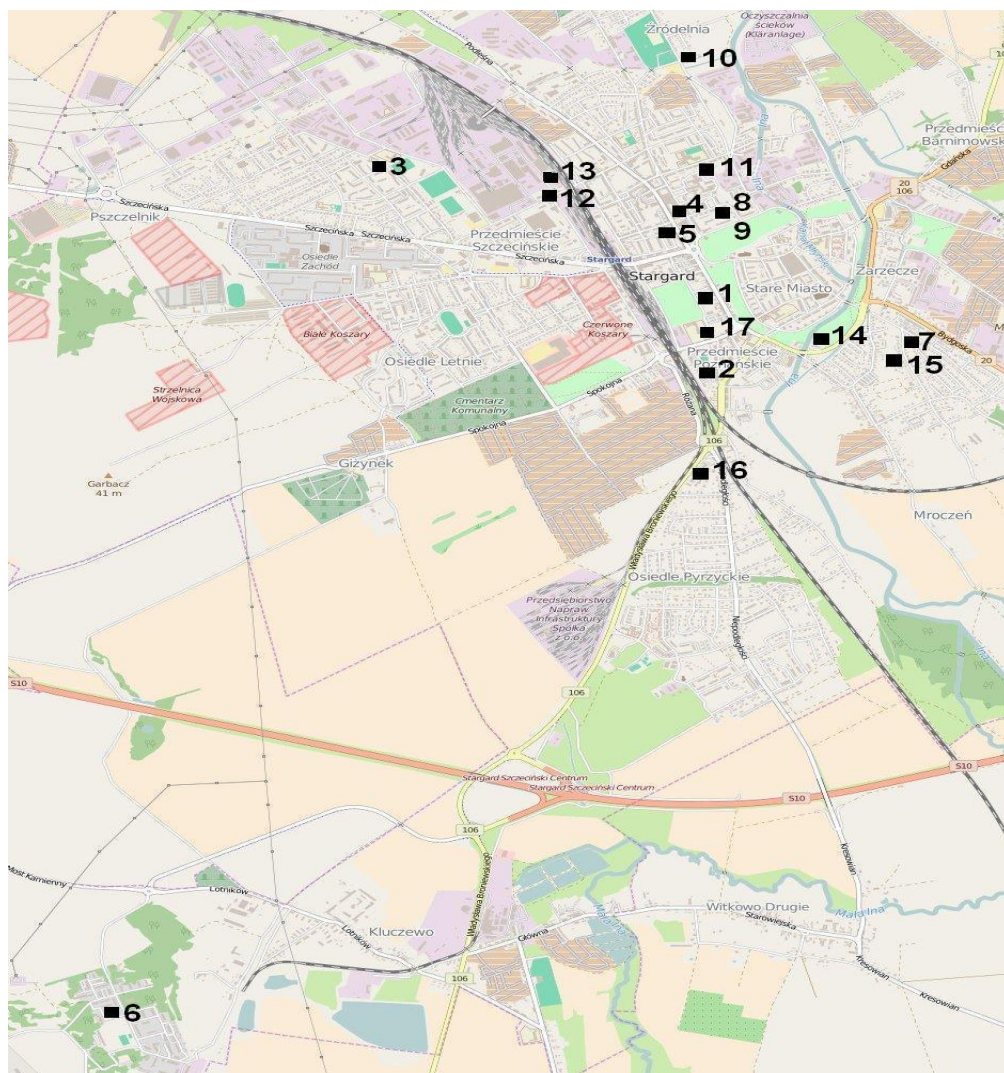
Mapa 10. Gmina Dobrzany

1. Urząd Miejski – ul. Staszica 1, 73-130 Dobrzany,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Staszica 1, 73-130 Dobrzany.

Mapa 11. Miasto Stargard

1. Urząd Miejski – ul. Czarnieckiego 17, 73-110,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Warszawska 9A, 73-110 Stargard,
3. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 – ul. Szymanowskiego 56/31, 73-110 Stargard,
4. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 – ul. Piłsudskiego 103/1-2-3, 73-110 Stargard,
5. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 3 – ul. Mickiewicza 1A/4, 73-110 Stargard,
6. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 5 – ul. Śniadeckiego 1A/1, 73-110 Stargard,
7. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 6 – ul. Andersa 14, 73-110 Stargard,
8. Ośrodek Interwencji Kryzysowej – ul. Krasińskiego 19, 73-110 Stargard,
9. Centrum Socjalne Caritas – ul. Krasińskiego 19, 73-110 Stargard prowadzone przez Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej,
10. Środowiskowy Dom Samopomocy – ul. Brzozowa 26, 73-110 Stargard,
11. Środowiskowy Dom Samopomocy Typu AC – ul. Limanowskiego 24, 73-110 Stargard,
12. Powiatowy Urząd Pracy – ul. Pierwszej Brygady 35, 73-110 Stargard,
13. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – ul. Pierwszej Brygady 35 C, 73-110 Stargard,
14. Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Oddział Krajowego Towarzystwa Autyzmu – ul. Żeglarska 3, 73-110 Stargard,
15. Warsztat Terapii Zajęciowej – ul. Sikorskiego 16, 73-110 Stargard,
16. Zakład Aktywności Zawodowej „Centralna Kuchnia” – ul. Broniewskiego 2, 73-110 Stargard,
17. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie – ul. Skarbowa 1, 73-110 Stargard.

Powyższe mapy wskazują, że oprócz urzędów gmin, miasta i powiatu oraz ośrodków pomocy społecznej i powiatowego centrum pomocy rodzinie, na sieć pomocy społecznej w powiecie stargardzkim składają się również:

- **Dom Pomocy Społecznej w Dolicach** przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych, dysponujący 60 miejscami;
- **6 placówek opiekuńczo-wychowawczych** – pięć z siedzibą na terenie Miasta Stargard, jedna placówka na terenie Witkowa Drugiego. W placówkach zabezpieczono 95 miejsc;
- **2 warsztaty terapii zajęciowej** - jeden w Stargardzie dla 45 uczestników (prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Stargardzie) i jeden w Dzwonowie dla 40 uczestników (prowadzony przez Towarzystwo Rozwoju Gminy Marianowo);
- **Centrum Socjalne Caritas w Stargardzie**, gdzie w ramach powierzenia przez powiat stargardzki zadania publicznego prowadzony jest **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**.

W ramach Centrum Socjalnego Caritas w Stargardzie funkcjonują również następujące jednostki: Gminny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie i Schronisko dla Kobiet (40 miejsc), Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy, Świetlica Socjoterapeutyczna, Jadłodajnia, Bezpieczny Pokój Przesłuchań, „Okno Życia”, Magazyn Odzieży Używanej, Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn (44 miejsca), Ogrzewalnia, Łaźnia.

Niezmiernie istotne znaczenie w odniesieniu do polityki społecznej ma włączanie organizacji pozarządowych (ang. *non-government organization*, skrót NGO) – zaliczanych do sektora niezależnego – w system działań na rzecz przeciwdziałania patologiom społecznym, poprawy jakości życia obywateli, zwiększenia poczucia bezpieczeństwa socjalnego, integracji i aktywności społecznej. Znaczny wzrost potrzeb społecznych wśród różnych grup powoduje, iż III sektor ma coraz większe znaczenie w budowaniu efektywnych struktur pomocy społecznej.

Na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonuje około 250 organizacji pozarządowych. Działalność wielu z nich stanowi istotne narzędzie w realizowaniu założeń polityki społecznej. Ponadto w Stargardzie działa Stargardzkie Centrum Organizacji Pozarządowych, którego głównym celem jest nieodpłatne wspieranie lokalnych NGO w zakresie prowadzonej przez nie działalności. Organizacje pozarządowe są aktywne w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej, obejmującej różne grupy społeczne. Proces *fundraisingu* (z ang. *fund* –

fundusz; *raising* – zbieranie) pozwala organizacjom pozarządowym pozyskiwać fundusze na rzecz danej organizacji czy przedsięwzięcia społecznego. Korzystają one z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak fundusze unijne, dotacje, darowizny czy odpis 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego, co odciąża budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Działania strategiczne należy oprzeć na zacieśnianiu współpracy i partnerstwa pomiędzy III sektorem a instytucjami publicznymi, które działają w obszarze pomocy społecznej, co pozwoli tworzyć system wydajnej i skutecznej polityki społecznej. Ponadto pozwoli to podnieść stopień zaangażowania obywateli lokalnej społeczności we współtworzeniu ww. polityki, co jest wyrazem idei systemu demokratycznego oraz partycypacji społecznej.

2. Diagnoza problemów społecznych w zakresie oddziaływania samorządu powiatowego

Przedstawiona w poprzednim rozdziale sytuacja społeczno-ekonomiczna powiatu daje obraz wielu potrzeb społecznych, które nie będąc zaspokajane stają się problemami społecznymi. Podział terytorialny powoduje jednak, że określone jednostki samorządu terytorialnego posiadają określone kompetencje wynikające z przepisów prawa. Wszystkie odpowiedzialne są za rozwiązywanie problemów społecznych. Jednakże podejmując działania służące rozwiązywaniu tych problemów, jednostki działają w ramach swoich kompetencji. Dlatego też Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016-2020 skupia się na polityce społecznej w obrębie realizowanych zadań własnych powiatu.

2.1. Piecza zastępcza i wsparcie rodziny

Pieczka zastępcza jest sprawowana nad dzieckiem w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez jego rodziców. Zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W myśl ustawy, na mocy postanowienia sądu, dziecko może zostać umieszczone w jednej z dwóch form pieczy zastępczej, tj. rodzinnej: rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna, rodzinny dom dziecka oraz instytucjonalnej: placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne i interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Pieczka zastępcza odpowiedzialna jest za zapewnienie dziecku właściwego przygotowania do godnego i samodzielnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu niwelowania skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, a także zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, w tym zdrowotnych, bytowych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Za realizację zadań związanych z rodzinną pieczą zastępczą odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie – organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Stan rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu stargardzkiego w ujęciu trzyletnim reprezentuje poniżej tabela.

Tabela 19. Liczba rodzin i dzieci wraz z pełnoletnimi wychowankami umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2013-2015

FORMY RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	WYSZCZEGÓLNIENIE					
	ROK 2013		ROK 2014		ROK 2015	
	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI
RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE	118	157	118	159	124	164
RODZINY ZASTĘPCZE NIEZAWODOWE	45	63	46	59	46	58
RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE, W TYM:	6	23	7	30	7	23
RODZINY ZASTĘPCZE PEŁNIĄCE FUNKCJE POGOTOWIA RODZINNEGO	1	4	1	5	2	5
RAZEM	169	243	171	248	177	245
RODZINNE DOMY DZIECKA	1	7	1	7	2	12
OGÓLEM	170	250	172	255	179	257

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Dane wskazują, iż ogólna liczba rodzinnej formy pieczy zastępczej nieznacznie wzrosła. Wśród rodzinnych form pieczy zastępczej dominowały rodziny zastępcze spokrewnione. W 2015 r. stanowiły one 69,2% ogółu. Liczba dzieci umieszczonych w formach rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2013-2015 utrzymywała się na podobnym poziomie. Zatem potrzeby w zakresie utrzymywania rodzin dotyczą podnoszenia jakości ich funkcjonowania i wspierania przy pojawiających się problemach. Pozyskiwanie nowych rodzin zastępczych dotyczy rodzin głównie zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka.

W 2015 r. do rodziny biologicznej powróciło z pieczy zastępczej 20 dzieci, z tego 6 dzieci z rodzin zastępczych i 14 dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych. 3 dzieci zostało adoptowanych.

Rodzicami zastępczymi mogą zostać osoby spełniające odpowiednie kryteria. Kwalifikacja kandydatów na rodziny zastępcze odbywa się poprzez weryfikację motywacji i predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej, co wynika z zapisów ww. ustawy. Po dokonaniu analizy sytuacji osobistej, rodzinnej, majątkowej oraz przeprowadzeniu badań pedagogicznych i psychologicznych osoby kieruje się na odpowiednie szkolenia,

za co odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie – organizator rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim.

Liczba kandydatów na sprawowanie funkcji rodziny zastępczej jest ciągle niewystarczająca. Powiat w sposób ciągły rekrutuje potencjalnych rodziców zastępczych.

Tabela 20. Liczba kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej zakwalifikowanych do szkolenia, liczba osób zakwalifikowanych oraz liczba powstałych zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
LICZBA KANDYDATÓW DO SPRAWOWANIA PIECZY ZASTĘPCZEJ ZAKWALIFIKOWANYCH DO SZKOLENIA	10	18	5
LICZBA OSÓB ZAKWALIFIKOWANYCH DO SPRAWOWANIA PIECZY ZASTĘPCZEJ	10	18	2
LICZBA POWSTAŁYCH ZAWODOWYCH RODZIN ZASTĘPCZYCH, W TYM POGOTOWIA RODZINNE ORAZ RODZINNE DOPY DZIECKA	3	1	2

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Pozyskiwanie i zawiązywanie nowych rodzin zastępczych jest niezwykle istotne nie tylko ze względu na stwarzanie dzieciom rodzinnych warunków życia, ale uwarunkowane jest przepisami prawa. Albowiem w placówkach opiekuńczo-wychowawczych można umieszczać dzieci jedynie powyżej 10 r. ż. Zatem wszystkie dzieci pozbawione opieki własnych rodziców, które nie mają ukończonych 10 lat, winny być umieszczane w rodzinnych formach pieczy zastępczej

W latach 2013-2015 r. na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonowało 6 placówek opiekuńczo-wychowawczych:

1. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 przy ul. Szymanowskiego 56/3 w Stargardzie,
2. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 przy ul. Piłsudskiego 103/1-2-3 w Stargardzie,
3. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 3 przy ul. Mickiewicza 1A/4 w Stargardzie,
4. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 4 przy ul. Ogrodowej 17 w Witkowie Drugim,
5. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 5 przy ul. Śniadeckiego 1A/1 w Stargardzie,
6. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 6 przy ul. Andersa 14 w Stargardzie.

Wszystkie są placówkami typu socjalizacyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego, natomiast Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 6 dodatkowo pełni funkcję placówki interwencyjnej. Instytucjonalna piecza zastępcza na terenie powiatu stargardzkiego

zabezpiecza dla wychowanków 95 miejsc. Jej organizacją zajmuje się Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Stargardzie.

Tabela 21. Liczba dzieci wraz z pełnoletnimi wychowankami umieszczonymi w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012-2015

PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE	LICZBA DZIECI WRAZ Z PEŁNOLETNIMI WYCHOWANKAMI		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
Nr 1	15	14	13
Nr 2	15	10	14
Nr 3	15	13	14
Nr 4	21	26	23
Nr 5	14	12	13
Nr 6	12	15	14
RAZEM	92	90	91

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, iż w latach 2013-2015 liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych utrzymywała się na podobnym poziomie.

Biorąc pod uwagę wspomniany wyżej zapis prawny dotyczący wieku dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, można zakładać, że ilość dzieci w obecnie funkcjonujących placówkach będzie się zmniejszać. Rodzi to potrzebę nowego podejścia samorządu powiatowego do organizacji instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wskazane jest zmniejszenie ilości instytucjonalnych form pieczy na rzecz rodzinnych domów dziecka lub przekształcenie części z nich w placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego.

Opuszczając pieczę zastępczą pełnoletni wychowankowie zostają objęci wsparciem w procesie usamodzielnienia. Osobie usamodzielnianej przyznaje się pomoc finansową na kontynuowanie nauki, samodzielnienie i zagospodarowanie. Nadrzędnym celem procesu usamodzielnienia jest uzyskanie przez tę osobę właściwego wykształcenia, zgodnego z potrzebami rynku pracy oraz umiejętności, niezbędnych do samodzielnego i dojrzałego życia. Dlatego też należy udzielać osobom usamodzielnianym kompleksowego wsparcia m.in. w sferze psychologicznej, prawnej, zdrowotnej, mieszkaniowej czy też rodzinnej.

Tabela 22. Pomoc udzielona usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej w 2015 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	FORMY POMOCY			
	pomoc pieniężna na usamodzielnienie	pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	praca socjalna
POMOC UDZIELONA USAMODZIELNIANYM WYCHOWANKOM RODZIN ZASTĘPCZYCH				
LICZBA OSÓB	3	38	5	46
LICZBA ŚWIADCZEŃ	3	312	5	-
WYDATKI NA ŚWIADCZENIA	62 826 zł	248 476,44 zł	14 238 zł	-
POMOC USAMODZIELNIANYM WYCHOWANKOM Z PLACÓWKI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZEJ				
LICZBA OSÓB	0	16	2	18
LICZBA ŚWIADCZEŃ	0	150	2	-
WYDATKI NA ŚWIADCZENIA	14 985 zł	115 217,03 zł	12 810 zł	-
RAZEM	77 811 zł	363 693,47 zł	27 048 zł	-

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Powiat stargardzki udziela pomocy usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej w zakresie uzyskania mieszkania docelowego. To zadanie realizowane jest w ramach programu „Na Start”, który został stworzony we współpracy ze Stargardzkim Towarzystwem Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. Program, w myśl zawartych porozumień pomiędzy powiatem stargardzkim a STBS, zakłada dwa etapy dochodzenia do własnego mieszkania docelowego. Pierwszy etap polega na umieszczeniu usamodzielnianego wychowanka w mieszkaniu tymczasowym tzw. inkubatorze. Lokal w mieszkaniu wspomaganym przysługuje osobie na czas określony, tj. do momentu uzyskania własnego mieszkania docelowego. W drugim etapie wychowanek otrzymuje mieszkanie docelowe, pod warunkiem braku zadłużenia z tytułu najmu mieszkania wspomaganego oraz podjęcia zatrudnienia. W ramach ww. programu powstały trzy inkubatory mieszczące się przy ul. Tańskiego 10 B/12, 12 B/10 i 14 B/12 w Stargardzie. Łącznie powstało 14 lokali mieszkalnych.

Tabela 23. Rotacja osób objętych programem „Na Start” w latach 2013-2015

ROK	Liczba osób zamieszkujących w mieszkaniu wspomaganym na dzień 1 stycznia każdego roku	Liczba osób, które w danym roku otrzymały mieszkanie wspomagane	Liczba osób, które w danym roku opuściły mieszkalnictwo wspomagane, w tym:		Liczba osób zamieszkałych w mieszkalnictwie wspomaganym na dzień 31 grudnia każdego roku
			otrzymało mieszkanie docelowe	rezygnacja/eksmisja	
2013	11	2	3	1	9
2014	9	4	3	3	7
2015	7	1	0	0	8

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Obszary problemowe w zakresie pieczy zastępczej

- niewystarczająca liczba kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze oraz do prowadzenia rodzinnych domów dziecka,
- niewystarczająca liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka,
- wzmożone zapotrzebowanie na wsparcie specjalistyczne dla rodzin zastępczych
- niskie aspiracje zawodowe i edukacyjne usamodzielnianych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- niezaspokojone potrzeby mieszkaniowe usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej,
- występowanie patologii społecznych wśród rodzin biologicznych dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej oraz brak współpracy z ich strony z instytucjami społecznymi w celu odzyskania pełni praw rodzicielskich i przezwyciężenia kryzysu opiekuńczo-wychowawczego.

Rekomendacje

- intensyfikacja działań promocyjnych (kampanie, festyny) na rzecz promocji pieczy zastępczej oraz pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych rodzin zastępczych i prowadzenia rodzinnych domów dziecka,
- wzmacnianie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez przekształcanie części istniejących placówek opiekuńczo-wychowawczych w rodzinne domy dziecka lub placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego,
- zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla rodziców zastępczych w celu podnoszenia ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz motywacji do sprawowania pieczy zastępczej,
- pomoc usamodzielnianym wychowankom w uzyskaniu mieszkania i motywowanie ich do korzystania z pomocy w formie mieszkań wspomaganych,
- skoordynowana współpraca lokalnych instytucji i służb na rzecz aktywizacji rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w celu przezwyciężania kryzysów i reintegracji rodziny,
- udzielanie pomocy usamodzielnianym wychowankom w formie doradztwa zawodowego oraz wsparcia psychologicznego dzięki intensyfikacji współpracy z instytucjami samorządowymi i NGO,
- podnoszenie kwalifikacji kadry pracującej z rodzinami zastępczymi oraz osobami usamodzielnianymi.

2.2. Niepełnosprawność

W odniesieniu do niepełnosprawności nie istnieje jedna definicja tego pojęcia. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne. Na gruncie Polski zgodnie z art. 2 pkt 10 dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) niepełnosprawność definiuje się jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. W ujęciu prawnym osoba niepełnosprawna to taka, która posiada orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. W przedmiotowej sprawie orzeka Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie.

W ujęciu trzyletnim zakres orzekania o niepełnosprawności w powiecie stargardzkim obrazuje poniższa tabela.

Tabela 24. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób poniżej 16 r. ż. w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
ORZECZENIA O NIEZALICZENIU DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	101	53	46
ORZECZENIA O ODMOWIE USTALENIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	8	4	2
ORZECZENIA O ZALICZENIU DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	282	308	322
OGÓLEM	391	365	370

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie

Tabela 25. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osób powyżej 16 r. ż. w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
ORZECZENIA O NIEZALICZENIU DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	128	143	101
ORZECZENIA O ODMOWIE USTALENIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	181	118	123
ORZECZENIA O ZALICZENIU DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, W TYM:	2 374	2 079	2 608
O ZALICZENIU DO STOPNIA ZNACZNEGO	736	568	737
O ZALICZENIU DO STOPNIA UMIARKOWANEGO	1 105	1 004	1 316
O ZALICZENIU DO STOPNIA LEKKIEGO	533	507	555
OGÓLEM	2 683	2 340	2 832

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie

Przy kwalifikowaniu do orzeczenia o niepełnosprawności bierze się pod uwagę przyczyny naruszenia zakresu sprawności organizmu, które określa się mianem symboli niepełnosprawności: 01-U – upośledzenie umysłowe, 02-P – choroby psychiczne, 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O – choroby narządu wzroku, 05-R – upośledzenie narządu ruchu, 06-E – epilepsja, 07-S – choroby układów oddechowego i krążenia, 08-T – choroby układu pokarmowego, 09-M – choroby układu moczowo-płciowego, 10-N – choroby neurologiczne, 11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenie, choroby układu krwiotwórczego, 12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

W 2015 r. wśród populacji powyżej 16 roku życia najczęstszą przyczyną niepełnosprawności były schorzenia związane z upośledzeniem narządu ruchu (symbol 05-R) – 1 037 orzeczeń, zaś wśród osób poniżej 16 roku życia orzeczenia o niepełnosprawności przyznawano ze względu na choroby psychiczne (symbol 02-P) – 48 orzeczeń.

Analizując dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie za lata 2013-2014 należy stwierdzić, iż orzeczenia o niepełnosprawności dominują wśród osób powyżej 60 roku życia (w 2015 r. – 1 355 osób).

Wśród populacji posiadającej orzeczenia o niepełnosprawności najmniej osób jest z wykształceniem wyższym (w 2015 r. - 164 osoby), zaś najwięcej z wykształceniem zawodowym (w 2015 r. - 733 osoby). Liczba osób niepełnosprawnych w odniesieniu do ogółu populacji osób bezrobotnych w latach 2013-2015 utrzymuje się na podobnym poziomie, tj. w 2013 r. niepełnosprawni stanowili 6,4% ogółu populacji, w 2014 r. - 6,5%, zaś w roku 2015 - 6,1%.

W powiecie stargardzkim działania w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie. Dzięki środkom finansowym z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) możliwe jest udzielenie dofinansowania na konkretne cele, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Liczba osób niepełnosprawnych, które w latach 2013-2015 otrzymały dofinansowanie ze środków PFRON

KATEGORIA DOFINANSOWANIA	LICZBA OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY DOFINANSOWANIE		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
TURNUSY REHABILITACYJNE	250 , w tym 108 opiekunów	434, w tym 123opiekunów	251, w tym 113opiekunów
SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE	406	442	798
LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, W KOMUNIKOWANIU SIĘ I TECHNICZNYCH	64	67	81

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Formą wsparcia dla osób niepełnosprawnych jest również pilotażowy program „Aktywny Samorząd” finansowany ze środków PFRON, który dotyczy likwidacji barier utrudniających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.

Tabela 27. Liczba beneficjentów programu pilotażowego „Aktywny Samorząd” w powiecie stargardzkim na lata 2013-2015

AKTYWNY SAMORZĄD	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
MODUŁ I LIKWIDACJA BARIER UTRUDNIAJĄCYCH AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNĄ I ZAWODOWĄ	37	42	16
MODUŁ II POMOC W UZYSKANIU WYKSZTAŁCENIA NA POZIOMIE WYŻSZYM	40	42	31

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych finansuje również „Program wyrównywania różnic między regionami II” dzięki czemu powiat stargardzki ma możliwość wykorzystania dofinansowania na wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych. W 2015 r. w ramach programu Gmina Stara Dąbrowa zakupiła busa do przewozu osób niepełnosprawnych.

W latach 2008-2014 w powiecie stargardzkim realizowano projekt systemowy „Integracja społeczna w powiecie stargardzkim” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII „Promocja integracji społecznej”, Działanie 7.1. „Rozwój oraz upowszechnianie aktywnej integracji”, Poddziałanie 7.1.2. „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji poprzez PCPR”. Celem głównym projektu było zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom wykluczonym, zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz dyskryminowanym na rynku pracy, a także dążenia do podwyższenia ich statusu zawodowego i społecznego, poprzez przygotowanie ich do wejścia lub powrotu na rynek pracy. Najliczniejszą grupą beneficjentów projektu były osoby niepełnosprawne, pozostałe to dzieci z rodzin zastępczych. Osoby niepełnosprawne stanowiły ponad 90% ogółu uczestników w projekcie.

Obszary problemowe w zakresie niepełnosprawności

- bierność zawodowa osób niepełnosprawnych,
- brak wystarczającej świadomości społecznej szczególnie wśród pracodawców,
- bariery w transporcie i komunikacji osób niepełnosprawnych,
- ograniczony dostęp osób niepełnosprawnych do opieki zdrowotnej i specjalistycznej,
- występowanie barier w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych (w sferze psychospołecznej, ekonomicznej, edukacyjnej, funkcjonalnej).

Rekomendacje

- promocja i działania informacyjne dla pracodawców o możliwościach prawnych i finansowych w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych,
- wdrażanie programów, które umożliwiają podnoszenie kwalifikacji zawodowych i edukacyjnych osób niepełnosprawnych oraz pozwalają funkcjonować tymże osobom na rynku pracy,

- intensyfikacja współpracy sektora publicznego z organizacjami pozarządowymi w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym,
- działania edukacyjne w celu podnoszenia świadomości społecznej dotyczącej osób niepełnosprawnych, rozpowszechnianie w lokalnym środowisku pozytywnych wzorców,
- organizowanie imprez kulturalnych i sportowych w celu integracji społecznej,
- likwidacja barier w zakresie komunikacji i transportu, dostosowanie komunikacji publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- zwiększanie dostępu do usług medycznych i specjalistycznego poradnictwa.

2.3. Ochrona zdrowia psychicznego i profilaktyka uzależnień

Zdrowie fizyczne i psychiczne są ze sobą silnie skorelowane, gdyż zdrowie somatyczne pozwala na zachowanie psychicznego dobrostanu i odwrotnie. Utrzymanie równowagi organizmu przy występujących niekorzystnych obciążeniach jest możliwe dzięki odpowiednim zasobom. Zachowaniu równowagi psychicznej sprzyjają umiejętności rozwiązywania konfliktów, rozpoznawania i wyrażania emocji, opanowanie właściwych wzorców rozładowywania napięć i agresji, budowanie właściwych relacji interpersonalnych, tworzenie trwałych więzi rodzinnych i społeczno-kulturowych. W odniesieniu do ochrony zdrowia psychicznego niezmiernie istotne jest korzystanie z badań profilaktycznych w celu wczesnego rozpoznawania objawów choroby. Aktualne badania epidemiologiczne wskazują, że co czwarta osoba miała lub będzie miała problemy natury psychicznej, co finalnie doprowadza do znacznych obciążeń społecznych i ekonomicznych [5, s. 10].

Zgodnie z danymi Narodowego Funduszu Zdrowia – Zachodniopomorskiego Oddziału Wojewódzkiego w Szczecinie leczenie psychiatryczne na terenie powiatu stargardzkiego jest możliwe dzięki:

- leczeniu środowiskowemu – Ośrodek Psychoterapii i Szkoleń „Pracownia” w Stargardzie,
- poradniom zdrowia psychicznego:
 - Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Eligiusza Stamirowskiego w Stargardzie,
 - Ośrodek Psychoterapii i Szkoleń „Pracownia” w Stargardzie,
 - Wojskowa Specjalistyczna Przychodnia Lekarska SPZOZ w Stargardzie,

- Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy – Zachodniopomorskie Centrum Leczenia i Profilaktyki w Stargardzie.
- poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży – Ośrodek Psychoterapii i Szkoleń „Pracownia” w Stargardzie.

Badania fokusowe pozwoliły ustalić, iż w powiecie stargardzkim funkcjonuje niewystarczająca liczba placówek zajmujących się leczeniem psychiatrycznym, a wynika to z ograniczonych funduszy w ramach systemu ochrony zdrowia.

Tabela 28. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności u osób poniżej i powyżej 16 r. ż. z powodu chorób psychicznych i upośledzenia umysłowego w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ					
	ROK 2013		ROK 2014		ROK 2015	
	osoby poniżej 16 r. ż.	osoby powyżej 16 r. ż.	osoby poniżej 16 r. ż.	osoby powyżej 16 r. ż.	osoby poniżej 16 r. ż.	osoby powyżej 16 r. ż.
CHOROBY PSYCHICZNE (SYMBOL 01-U)	26	67	32	74	27	104
UPOŚLEDZENIE UMYSŁOWE (SYMBOL 02-P)	39	323	37	267	48	341

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin, którym w ośrodkach pomocy społecznej w okresie trzyletnim udzielono wsparcia psychologicznego.

Tabela 29. Poradnictwo psychologiczne udzielane rodzinom przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego w latach 2013-2015

LICZBA RODZIN		
ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
254	235	278

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

Powyższe dane wskazują, że w 2015 r. zanotowano wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem psychologicznym.

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia przez uzależnienie należy rozumieć „psychiczny, a niekiedy fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją, charakteryzujący się zmianami zachowania i innymi reakcjami,

do których należy konieczność przyjmowania substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jego wpływu na psychikę, a niekiedy aby uniknąć przykrych objawów towarzyszących brakowi substancji. Tolerancja może wystąpić, ale nie musi. Osoba może być uzależniona od więcej niż jednej substancji” [6, s. 15]. Diagnozowanie uzależnień odbywa się m.in. w oparciu o klasyfikacje chorób Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10 oraz klasyfikacje zaburzeń psychicznych Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego DSM-IV.

Umownie uzależnienia dzieli się na chemiczne (alkoholizm, lekomania, narkomania i nikotynizm) i niechemiczne (seksoholizm, pracoholizm, uzależnienie od hazardu, od Internetu, od komputera i gier, od jedzenia) [7 s. 37].

Alkoholizm i narkomania są najczęściej występującymi uzależnieniami i są czynnikami, które doprowadzają do występowania licznych patologii społecznych oraz niosą ze sobą liczne negatywne konsekwencje zdrowotne, psychologiczne i społeczne. Uzależnienia te wywierają destruktywny wpływ na wszystkie dziedziny życia osoby uzależnionej m.in. zaburzają funkcjonowanie rodziny, sprzyjają rozwojowi przemocy w rodzinie, niszczą więzi rodzinne, doprowadzają do obniżenia wydajności zawodowej, co może skutkować utratą pracy oraz problemami finansowymi. Generują problemy z prawem, w skrajnych przypadkach mogą doprowadzić do marginalizacji i wykluczenia społecznego jednostki uzależnionej.

Tabela 29. Liczba rodzin objętych wsparciem ośrodków pomocy społecznej z powodu uzależnień w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
Z POWODU ALKOHOLIZMU	215	230	224
Z POWODU NARKOMANII	12	13	23

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

Powyższe dane wskazują, że spośród uzależnień będących powodami korzystania przez rodziny z pomocy i wsparcia ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego jest głównie uzależnienie od alkoholu, które w latach 2013-2015 utrzymywało się na podobnym poziomie.

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholowi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.) profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy, a podstawą

jej działania jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanych corocznie przez gminy i finansowany ze środków własnych gmin. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację ww. programu odpowiedzialne są ośrodki pomocy społeczne gmin i miast. Istotną rolę w pomocy rodzinom z problemem alkoholowym pełni Gminna/Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 30. Działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
ZGŁOSZONE NOWE WNIOSKI	293	279	287
WYWIADY U OSÓB OBJĘTYCH POSTĘPOWANIEM	136	103	99
WNIOSKI SKIEROWANE PRZEZ KOMISJE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DO SĄDU O ZASTOSOWANIE ZOBOWIĄZANIA DO PODJĘCIA LECZENIA ALKOHOLOWEGO	45	65	66

Źródło: Dane Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu powiatu stargardzkiego

Na terenie powiatu stargardzkiego pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków niosą również Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stargardzie, Ośrodek Psychoterapii i Szkoleń „Pracownia” w Stargardzie oraz Poradnia Profilaktyczno-Konsultacyjna Stowarzyszenia MONAR w Stargardzie. W działania na rzecz profilaktyki i zwalczania uzależnień zaangażowane są również organizacje pozarządowe oraz Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie.

Samorząd powiatowy uczestniczy w ochronie zdrowia psychicznego i profilaktyki uzależnień w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, które realizują zadania finansowane z budżetu powiatu stargardzkiego. Główni partnerzy powiatu to Klub Abstynenta „ALA” z siedzibą w Stargardzie i Fundacja na Rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego „PRACOWNIA” z siedzibą w Stargardzie.

Obszary problemowe w zakresie ochrony zdrowia psychicznego i profilaktyki uzależnień

- ograniczony dostęp do terapii psychologicznych dla osób, które wymagają specjalistycznego wsparcia,
- ograniczony dostęp do psychiatrii dziecięcej,
- brak właściwego systemu kompleksowego wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie,

- bierność zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi wynikająca z ograniczeń ze strony pracodawców,
- niewystarczający poziom wiedzy na temat zaburzeń psychicznych wśród lokalnej społeczności,
- rosnący poziom zapotrzebowania na usługi z zakresu poradnictwa psychologicznego.
- ograniczony dostęp do terapii uzależnień,
- niedostatecznie rozbudowany system profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży,
- ograniczony dostęp do terapii rodzin dzieci i młodzieży z problemami uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych,

Rekomendacje

- organizowanie kampanii społecznych, konferencji w celu zwiększania poziomu wiedzy na temat zaburzeń psychicznych oraz poziomu tolerancji i zrozumienia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- zwiększanie dostępu do poradnictwa psychologicznego,
- organizowanie spotkań informacyjno-edukacyjnych dotyczących funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi przeznaczonych dla pracodawców,
- organizowanie szkoleń dla pracowników pomocy społecznej w zakresie wsparcia i pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi,
- współpraca instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania osób z zaburzeniami psychicznymi,
- intensyfikacja współpracy interdyscyplinarnej w zakresie profilaktyki uzależnień oraz pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom,
- zwiększanie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących uzależnień, form pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym,
- zwiększanie liczby Punktów Konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- tworzenie kampanii społecznych, konferencji na temat uzależnień w celu zwiększania świadomości społecznej w tym zakresie,
- zwiększanie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi a organizacjami pozarządowymi w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień.

2.4. Aktywizacja seniorów

Wzrost odsetka osób starych wśród polskiego społeczeństwa nabiera coraz większego tempa. Prognozy i analizy wskazują, iż do roku 2035 udział osób w wieku 65 i więcej lat osiągnie przybliżony poziom 25% ogólnej populacji państwa [8, s. 5]. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji mieszkańców powiatu stargardzkiego w 2013 r. wyniósł 16,8%, w roku następnym - 17,7%, natomiast w 2015 r. - 18,5%. Powyższe dane potwierdzają zjawisko starzenia się populacji powiatu stargardzkiego, co potwierdza zjawisko obserwowane w odniesieniu do całego społeczeństwa Polski. W grupie mieszkańców powiatu stargardzkiego w wieku poprodukcyjnym w 2015 r. - 68,7% stanowiły kobiety – jest to zjawisko feminizacji starości.

Coraz większa skala procesu demograficznego starzenia się ludności powoduje, że przed samorządami stoją nowe wyzwania, które determinują cele polityki sprzyjającej zaspokajaniu potrzeb seniorów, przy równym traktowaniu pozostałych obywateli lokalnych społeczności. Polityka społeczna wobec osób starszych powinna koncentrować się na kompensacji malejących z wiekiem możliwości samodzielnego funkcjonowania osób starszych oraz na ich integracji z lokalną społecznością [8, s. 13].

Tabela 31. Usługi opiekuńcze świadczone w latach 2013-2015 przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania

LICZBA OSÓB		
ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
247	232	232

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

Powyższe dane wskazują, iż liczba osób korzystających w ujęciu trzyletnim z usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania utrzymuje się na podobnym poziomie. Jednakże wzrastają koszty tychże usług. W 2015 r. wzrosły o około 77 979 zł. Należy nadmienić, iż ośrodek pomocy społecznej w Suchaniu oraz w Chociwlu nie świadczą usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Natomiast ośrodek pomocy społecznej w Ińsku nie ponosi kosztów ww. usług, gdyż wykonują je osoby w ramach prac społeczno-użytecznych.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w powiecie stargardzkim były świadczone przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Stargardzie w ramach zlecenia zadania przez Prezydenta Miasta Stargard. W latach 2013-2015 usługi świadczone były dla 27 osób zamieszkujących w mieszkalnictwie wspomaganym.

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności trafiają do domów pomocy społecznej. Jednostki te świadczą swoim podopiecznym usługi opiekuńcze, bytowe, edukacyjne oraz wspomagające, w zależności od ich indywidualnych potrzeb. Na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Dolicach dla osób przewlekle somatycznie chorych. Przeznaczony jest dla 60 mieszkańców (kobiet i mężczyzn).

Tabela 32. Ruch mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Dolicach w 2015 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA OSÓB
LICZBA MIESZKAŃCÓW NA DZIEŃ 31.XII.2015 R., W TYM:		60
KOBIEТЫ		31
MĘŻCZYŹNI		29
WIEK MIESZKAŃCÓW	41-60 LAT	10
	61-74 LAT	27
	POWYŻEJ 74 LAT	23
LICZBA PRZYJĘĆ W CIĄGU ROKU		12
LICZBA OSÓB OPUSZCZAJĄCYCH DOM, W TYM:	POWRÓT DO RODZINY	1
	ZGONY	10
	RZENIESIENIE DO INNEGO DPS	1
LICZBA OSÓB OCZEKUJĄCYCH NA UMIESZCZENIE NA DZIEŃ 31.XII. 2015 R.		13

Źródło: Dane Domu Pomocy Społecznej w Dolicach

W 2015 r. czas oczekiwania na miejsce w Domu Pomocy Społecznej w Dolicach wyniósł średnio 3 miesiące. Problem zwiększającej się liczby osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej wynika z tego, iż w odniesieniu do osób starszych, cierpiących na liczne schorzenia, nie ma możliwości wyboru innych form wsparcia i opieki nad nimi. Ponadto prowadzony przez powiat stargardzki DPS w Dolicach ma bardzo dobrą opinię i wyrobioną renomę. Na terenach innych powiatów funkcjonują domy pomocy społecznej posiadające wolne miejsca.

Istotnym elementem polityki senioralnej jest aktywność i inicjatywy podejmowane przez organizacje pozarządowe na rzecz osób starszych. Na terenie Miasta Stargardu przy ul. Limanowskiego 21 funkcjonuje Dom Dziennego Pobytu dla Osób Starszych Polskiego Czerwonego Krzyża w Stargardzie. Jest przeznaczony dla 20 osób. Celem działania Domu jest zabezpieczenie dziennej opieki osobom starszym, samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu potrzeb życiowych. Dom poza zabezpieczeniem dziennego pobytu zapewnia m.in. podstawową opiekę pielęgnacyjną, wsparcie w codziennym funkcjonowaniu, pomoc

w utrzymaniu kondycji psychicznej, stwarza możliwości korzystania z aktywnych form spędzania czasu oraz zapewnia dostęp do oferty kulturalnej.

Na terenie Miasta Stargard funkcjonuje również Klub Seniora prowadzony przez Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Domu Kultury Kolejarza. Nadrzędnym celem jego działania jest organizowanie i uatrakcyjnianie czasu wolnego seniorom (wycieczki, zabawy, imprezy). W ramach Klubu funkcjonują 4 koła zainteresowań: brydżowe, recytatorskie, muzyczne i robótek ręcznych. Ponadto prowadzone są zajęcia rehabilitacyjne (wyjścia do grotty solnej, gimnastyka, nordic walking).

Działania na rzecz aktywizacji osób starszych prowadzi również Uniwersytet Trzeciego Wieku w Stargardzie. W ramach ww. organizacji funkcjonuje 21 sekcji: chóralna, plastyczna, językowa (język niemiecki, francuski, angielski), taneczna, brydżowa, teatralna. Wsparcie seniorów przejawia się w organizowaniu dla nich wykładów z różnych dziedzin, wycieczek krajoznawczych czy możliwości uczestniczenia w warsztatach.

Należy nadmienić, iż w dniu 21 stycznia 2016 r. w Suchaniu został otwarty Dzienny Dom Seniora – Wigor przeznaczony dla seniorów z Gminy Suchań. Dom ma na celu aktywizować osoby starsze oraz organizować im czas wolny.

Z kolei Stargardzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. dysponuje 11 mieszkaniami wspomaganymi do wynajmu, których beneficjentami są osoby starsze. Mieszkania dostosowane są pod względem architektonicznym do potrzeb seniorów. Zlokalizowane w specjalnym kompleksie, który posiada części wspólne, które mają sprzyjać procesowi integracji.

Obszary problemowe w zakresie aktywizacji seniorów

- niewystarczająca liczba miejsc w Domu Pomocy Społecznej w Dolicach,
- wysoki poziom potrzeb opiekuńczych osób starszych ze względu na ich funkcjonalne ograniczenia i stan zdrowia,
- ograniczony dostęp do świadczeń zdrowotnych, rehabilitacyjnych,
- niski poziom świadomości społecznej dotyczącej funkcjonowania oraz potrzeb osób starszych, stereotypowe postrzeganie seniorów,
- niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia dla seniorów oraz klubów seniora,
- niska aktywność społeczna osób starszych,
- ograniczenia w dostępie do świadczeń opiekuńczych udzielanych w miejscu zamieszkania.

Rekomendacje

- rozbudowa systemu świadczeń opiekuńczych udzielanych w miejscu zamieszkania, możliwość korzystania z nich w każdej gminie,
- propagowanie zasad promocji zdrowia i higieny życia, poprawa świadczeń rehabilitacyjnych,
- promowanie wolontariatu osób starszych i dla osób starszych oraz grup samopomocowych,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu tworzenia miejsc aktywności osób starszych, w tym klubów seniora,
- organizowanie kampanii społecznych oraz imprez kulturalnych, rekreacyjnych, mających na celu edukowanie społeczeństwa w zakresie funkcjonowania seniorów oraz sprzyjających reintegracji międzypokoleniowej,

2.5. Bezrobocie

Bezrobocie jest jednym z większych problemów społecznych współczesności. Wpływa ono negatywnie na dynamikę rozwoju gospodarczego i standard życia obywateli, zwiększa niebezpieczeństwo pojawienia się zjawisk niepożądanych. Bezrobocie stanowi rezultat funkcjonowania poszczególnych sfer, tj. ekonomicznej, społecznej i politycznej państwa. W skali makroekonomicznej wymaga nakładów z sektora finansów publicznych na zasiłki i świadczenia socjalne oraz na programy przeciwdziałania bezrobociu. Negatywne skutki bezrobocia dla samych bezrobotnych to m.in. problemy finansowe, a nierzadko ubóstwo, poczucie niepokoju i upokorzenia, izolacja społeczna.

W Polsce bardzo rozbudowana i szczegółowa definicja osoby bezrobotnej wynika z art. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. Na dzień 31 grudnia 2015 r. spośród wszystkich gmin powiatu stargardzkiego najmniejszą liczbę osób bezrobotnych oraz najmniejszy wskaźnik bezrobocia odnotowano w Gminie Kobylanka, Gminie Stargard oraz w Mieście Stargard. Największe bezrobocie na koniec roku 2015 zaobserwowano w Gminie Stara Dąbrowa. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 33. Stan liczbowy i wskaźnik bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu stargardzkiego na dzień 31 grudnia 2015 roku

NAZWA GMINY	LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH	WSKAŹNIK BEZROBOCIA
MIASTO STARGARD	2560	5,9
GMINA STARGARD	571	6,8
GMINA CHOCIWEL	335	8,5
GMINA DOBRZANY	286	8,7
GMINA DOLICE	429	8,3
GMINA KOBYLANKA	168	5,1
GMINA MARIANOWO	171	8,2
GMINA STARA DĄBROWA	252	10,2
GMINA SUCHAŃ	230	8,1
GMINA IŃSKO	194	8,5

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Tabela 34. Struktura bezrobocia w powiecie stargardzkim z uwzględnieniem różnych kryteriów – stan na dzień 31.XII.2015 r.

KRYTERIUM		OSOBY BEZROBOTNE	KOBIETY – Z LICZBY OGÓLEM
CZAS POZOSTAWANIA BEZ PRACY W MIESIĄCACH	DO 1	510	250
	1-3	1073	554
	3-6	795	442
	6-12	910	496
	12-24	835	487
	POWYŻEJ 24	1073	664
	18-24	849	507
WIEK	25-34	1411	940
	35-44	1091	644
	45-54	933	473
	55-59	618	284
	60-64	294	45
	WYŻSZE	627	465
WYKSZTAŁCENIE	ŚREDNIE ZAWODOWE	1063	707
	ŚREDNIE ZASADNICZE	611	442
	GIMNAZJALNE I PONIŻEJ	1262	488
	1633	791	
	BEZ STAŻU PRACY	761	489
STAŻ PRACY OGÓLEM W LATACH	DO 1	1203	758
	1-5	1067	638
	5-10	688	399
	10-20	719	339
	20-30	517	196
	30 I WIĘCEJ	241	74

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Analiza powyższych danych pozwala stwierdzić, iż niekorzystnymi cechami w strukturze bezrobocia powiatu stargardzkiego są: niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych (wykształcenie gimnazjalne i poniżej). Największą grupę osób bezrobotnych

stanowią osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy oraz osoby niepracujące i z krótkim stażem pracy. Trudności ze znalezieniem pracy mają również osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata.

Jak już wspomniano w niniejszej Strategii w powiecie stargardzkim grupa osób długotrwale bezrobotnych stanowi ponad połowę ogółu populacji osób bezrobotnych. W 2015 r. – 2 791 osób. I w przypadku bezrobocia staje się ten fakt największym problemem. Jest to bowiem grupa, którą najtrudniej zaktywizować, ponosząc przy tym znaczne koszty. W efekcie może to przynieść negatywne konsekwencje w wymiarze ekonomicznym i psychospołecznym w odniesieniu do mieszkańców powiatu stargardzkiego. Wydłużanie się czasu, kiedy osoba pozostaje bierna zawodowo doprowadzić może do wyuczonej bezradności, rezygnacji z pełnienia ról społecznych i rodzinnych.

Bezrobocie jest jedną z głównych przyczyn udzielania pomocy i wsparcia osobom i rodzinom ze strony ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego. W 2015 r. z tego powodu udzielono pomocy 2 218 rodzinom.

Tabela 35. Liczba rodzin powiatu stargardzkiego korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2013-2015

	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
LICZBA RODZIN	2837	2397	2218

Źródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

Obszary problemowe w zakresie bezrobocia

- duża liczba osób długotrwale bezrobotnych,
- niewłaściwy sposób funkcjonowania społecznego osób bezrobotnych, tj. brak motywacji do poszukiwania pracy, rezygnacja z ról społecznych i rodzinnych, występowanie patologii społecznych (alkoholizm, narkomania, przestępczość),
- brak bądź niski poziom kwalifikacji zawodowych,
- występowanie zjawiska „wyuczonej bezradności”,
- występowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia,
- nierównomierny rozwój gmin w powiecie, np. pod względem zasobów rynku pracy, infrastruktury,
- brak doświadczenia zawodowego wśród młodszych grup osób bezrobotnych,

Rekomendacje

- intensyfikacja współpracy Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych,
- aktywizacja pracodawców do zatrudniania osób,
- promowanie działań z zakresu ekonomii społecznej,
- rozwój dostępu do stażów, praktyk i wolontariatu w celu aktywizacji zawodowej osób bez doświadczenia,
- dobór sposobu i kierunków systemu aktywizacji osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy.
- wykorzystywanie środków Unii Europejskiej do aktywizacji osób bezrobotnych,
- zwiększanie ofert doradztwa zawodowego oraz szkoleń podnoszących kompetencje osób bezrobotnych, dostosowanych do potrzeb rynku pracy,
- rozwój kształcenia ustawicznego w celu aktywizacji osób w wieku 50+,
- zacieśnianie współpracy instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi w celu podnoszenia poziomu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

2.6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W myśl art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zjawisko przemocy w rodzinie należy definiować jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny (w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą” [9, s.].

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy: przemoc fizyczną (naruszenie nietykalności fizycznej), przemoc psychiczną (naruszenie godności osobistej), przemoc ekonomiczną (naruszenie własności), przemoc seksualną (naruszenie intymności) oraz zaniedbanie (naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich) [10, s. 9].

Przemoc w rodzinie stanowi problem społeczny, który występuje w podstawowej komórce społecznej, jaką jest rodzina. Zjawisko przemocy dotyka osoby, niezależnie od ich wykształcenia, statusu społecznego czy pochodzenia.

Tabela 36. Liczba założonych „Niebieskich Kart” z podziałem na podmiot je zakładający w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015

PODMIOT ZAKŁADAJĄCY „NIEBIESKIE KARTY”	LATA		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
OŚRODEK POMOC SPOŁECZNEJ	80	54	154
POLICJA	66	192	222
OŚWIATA	6	4	10
OCHRONA ZDROWIA	6	5	4
GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	10	3	1
RAZEM	168	258	301

Źródło: Dane Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu stargardzkiego

Wzrost liczby wszczętych procedur „Niebieskich Kart” jest skorelowany ze zwiększeniem poziomu świadomości społecznej w zakresie zwalczania przemocy w rodzinie, co w efekcie pozwala częściej ujawniać akty przemocy. To z kolei jest sprzężone z intensyfikacją działań zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych, gdyż założona „Niebieska Karta” zostaje następnie skierowana do ww. komórek.

Zespoły interdyscyplinarne mogą powoływać grupy robocze, których prymarnym celem jest niwelowanie problemów związanych z pojawieniem się przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W ich skład obligatoryjnie wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty oraz ochrony zdrowia.

Tabela 37. Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
LICZBA SPOTKAŃ GRUP ROBOCZYCH	148	246	335
LICZBA POSIEDZEŃ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO	113	146	130

Źródło: Dane Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu stargardzkiego

Zgromadzony materiał badawczy pozwolił ustalić, iż zespoły interdyscyplinarne funkcjonujące na terenie powiatu stargardzkiego w swej działalności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie stykają się głównie z problemem przemocy psychicznej i fizycznej oraz z zaniedbaniem.

Tabela 38. Zgłaszanie problemu przemocy w rodzinie zespołom interdyscyplinarnym w latach 2013-2015

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY	LATA		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2014
MIASTO STARGARD	98	138	144
GMINA STARGARD	11	34	41
GMINA DOLICE	18	27	27
GMINA SUCHAŃ	1	5	9
GMINA IŃSKO	7	6	6
GMINA KOBYLANKA	9	8	12
GMINA DOBRZANY	9	3	12
GMINA STARA DĄBROWA	2	2	14
GMINA CHOCIWEL	6	20	21
GMINA MARIANOWO	5	3	16

Źródło: Dane Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu stargardzkiego

Istotnym elementem w celu poprawy sytuacji ofiar przemocy w rodzinie jest podejmowanie działań w stosunku do osób stosujących tą przemoc.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy w rodzinie są prowadzone za pomocą programów korekcyjno-edukacyjnych, których obowiązek realizacji przewiduje ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Sprawcy przemocy są kierowani do ww. programów na mocy postanowienia sądu, przez specjalistów lub też w sporadycznych przypadkach dobrowolnie wyrażają chęć uczestnictwa w programie. W powiecie stargardzkim programy realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie, jako zadanie zleczone z administracji rządowej.

Tabela 39. Uczestnicy programu korekcyjno-edukacyjnego w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
OSOBY, KTÓRE PRZYSTĄPIŁY DO PROGRAMU	10	11	14
OSOBY, KTÓRE UKOŃCZYŁY PROGRAM	4	5	12

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Obszary problemowe w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- doświadczanie przemocy przez dzieci, osoby niepełnosprawne oraz seniorów,
- zjawisko przemocy w rodzinie jest skorelowane z współwystępowaniem uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród sprawców przemocy,

- ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego mającego wzmacniać opiekuńcze i wychowawcze kompetencje oraz właściwe wzorce zachowań wśród rodzin zagrożonych przemocą,
- niewystarczający poziom wrażliwości i świadomości społecznej na akty przemocy,
- funkcjonowanie osób doznających przemocy, w tym uwzględnienie psychologicznych mechanizmów przemocy m.in. syndrom sztokholmski, zespół stresu pourazowego PTSD, proces wiktylizacji,
- niewielki odsetek osób stosujących przemoc w rodzinie zobowiązanych sędownie do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Rekomendacje

- intensyfikacja działań informacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie
- rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- organizowanie konferencji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wobec dzieci, osób niepełnosprawnych oraz seniorów,
- zwiększanie dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

2.7. Interwencja kryzysowa

Z psychologicznego punktu widzenia kryzys jest zjawiskiem złożonym, choć ograniczonym w czasie. Pojęcie to definiuje się jako zaburzenia równowagi psychicznej, które są wynikiem konfrontacji z sytuacją subiektywnie ocenianą przez jednostkę jako skrajnie trudną, nieoczekiwaną i potencjalnie szkodliwą. W dobie kryzysu człowiek narażony jest na odczuwanie bezradności, poczucia zagrożenia czy też lęku. Należy pamiętać, iż kryzysu nie rozpatruje się wyłącznie w negatywnych kategoriach, gdyż potencjalnie może stwarzać okazję do samorozwoju [11, ss. 10-11]. Przewycięzanie życiowych kryzysów wymaga specjalistycznego wsparcia, które przewiduje interwencja kryzysowa.

Pod pojęciem interwencji kryzysowej należy rozumieć zespół profesjonalnych, interdyscyplinarnych i skoordynowanych oddziaływań, które wykorzystują zasoby jednostki będącej w kryzysie, jego najbliższego otoczenia oraz instytucji wspomagających, których

zadaniem jest pomoc w odzyskaniu psychicznej równowagi i poczucia kontroli nad własnym życiem [12, ss. 165-167].

W powiecie stargardzkim prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej w ramach zadania publicznego zostało powierzone w latach 2013-2015 Centrum Socjalnemu Caritas znajdującemu się przy ul. Krasińskiego 19 w Stargardzie. Zabezpiecza on 4 miejsca całodobowego pobytu dla mieszkańców powiatu stargardzkiego znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w tym osób doznających przemocy w rodzinie. Osoby te mają zapewnione podstawowe potrzeby socjalno-bytowe oraz zdrowotne. Otrzymują również wsparcie przy załatwianiu wszelkich spraw urzędowych. Przyjęcia do Ośrodka odbywają się całodobowo we wszystkie dni tygodnia na podstawie skierowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie. W ramach kierowania do Ośrodka uruchamiana jest współpraca z poszczególnymi gminami powiatu stargardzkiego.

Tabela 40. Liczba osób, którym udzielono całodobowego schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
LICZBA OSÓB - OGÓŁEM	3	3	9
KOBIETY	1	1	6
DZIECI	2	2	3
MEŻCZYŹNI	0	0	0

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Powyższe dane wskazują, iż w 2015 r. w porównaniu do roku 2013 wzrosła liczba osób korzystających z całodobowego schronienia w Ośrodku i wyniosła 9. Z tej formy pomocy korzystały wyłącznie kobiety z dziećmi.

Ponadto w ramach OIK funkcjonuje Punkt Konsultacyjny, w którym udzielane jest bezpłatne poradnictwo prawne, terapeutyczne oraz pomoc pracownika socjalnego. Osoby zgłaszające się do Ośrodka są kierowane do odpowiednich instytucji świadczących pomoc z zakresu psychoterapii, terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, pomocy socjalnej i prawnej. Prowadzony jest również całodobowy dyżur telefoniczny. Poniżej dane potwierdzają to, iż coraz więcej osób korzysta ze specjalistycznego poradnictwa.

Tabela 41. Liczba osób, którym udzielono wsparcia w ramach działalności Punktu Konsultacyjnego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
POMOC TERAPEUTYCZNA	27	56	58
POMOC PRAWNA	10	44	67
RAZEM	37	100	125

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Na terenie Miasta Stargard funkcjonuje również Gminny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie i Kobiet z Dziećmi pozbawionych schronienia. Przeznaczony jest on dla 40 osób, mieszkańców miasta. Przyjęcia do Ośrodka są całodobowe we wszystkie dni roku. Placówka zapewnia całodobowy pobyt i całodzienne wyżywienie, ochronę przed przemocą, wsparcie terapeutyczne i doradcze, wsparcie w poszukiwaniu pracy oraz porady w zakresie praw obywatelskich.

Tabela 42. Liczba osób, które przebywały w Gminnym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie i Kobiet z Dziećmi w latach 2013-2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA		
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
LICZBA OSÓB	79	77	85

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie

Obszary problemowe w zakresie interwencji kryzysowej

- niewystarczający poziom współpracy interdyscyplinarnej w zakresie interwencji kryzysowej,
- ograniczone zaangażowanie placówek oświatowych w interwencję w przypadku dzieci i młodzieży,
- zbyt słabo rozwinięty system poradnictwa specjalistycznego.

Rekomendacje

- intensyfikacja współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie interwencji kryzysowej,
- organizowanie konferencji edukacyjno-informacyjnych z zakresu interwencji kryzysowej skierowanych do kadry nauczycielskiej,
- rozwijanie systemu poradnictwa specjalistycznego.

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z podstawowych technik analitycznych, która pozwala zidentyfikować i sformułować główne problemy i zagadnienia strategiczne przy jednoczesnym uwzględnieniu czynników zewnętrznych oraz własnych możliwości.

Poniżej analiza SWOT stanowi syntezę wiedzy na temat potencjału oraz poszczególnych problemów polityki społecznej powiatu stargardzkiego, a także skutecznych sposobów ich rozwiązywania, w kontekście prowadzenia przez samorzady spójnej polityki społecznej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- funkcjonowanie Stargardzkiego Parku Przemysłowego oraz Parku Przemysłowego Nowoczesnych Technologii w Stargardzie,- potencjał terenów inwestycyjnych,-korzystne położenie komunikacyjne i turystyczne powiatu stargardzkiego,- rozwinięta baza kulturowo-sportowa powiatu stargardzkiego,- różnorodność form wsparcia dla osób bezrobotnych proponowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie,- wykwalifikowana kadra instytucji publicznych, w tym pracowników pomocy społecznej,- zwiększanie zakresu usług realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej,- bogata oferta edukacyjna,- otwartość i zaangażowanie służb policji do współpracy międzyinstytucjonalnej,- wzrost akceptacji społecznej dla osób niepełnosprawnych,- oferta dla osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i zatrudnienia finansowana ze środków PFRON,- wzrost liczby organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych,- rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej- wzrost aktywności osób starszych dzięki funkcjonowaniu organizacji pozarządowych, których działalność koncentruje się na pomocy i wsparciu seniorów,- zapewnienie miejsc dla ofiar przemocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej,- rozwój organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin i dzieci,	<ul style="list-style-type: none">- starzenie się lokalnej społeczności,- niski poziom przyrostu naturalnego ludności powiatu stargardzkiego,- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w populacji osób bezrobotnych,- bierność i brak chęci do podnoszenia swoich kwalifikacji osób długotrwale bezrobotnych,- występowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia,- niedostosowanie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do potrzeb i wymagań rynku pracy,- brak odpowiedniej infrastruktury mieszkaniowej gmin (mieszkania chronione, mieszkania socjalne, mieszkania dostosowane dla osób niepełnosprawnych),- mała liczba osób kierowanych do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych- zbyt niski poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych,- występowanie barier w infrastrukturze komunikacyjnej dla osób niepełnosprawnych,- ograniczony dostęp do domowych usług opiekuńczych,- niewystarczający dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego,- niska aktywność lokalnej społeczności w tworzeniu grup wsparcia oraz grup samopomocowych,- niewystarczające systemowe wsparcie i pomoc dla osób starszych,- ograniczona współpraca instytucji pomocy społecznej z sądem i kuratorami sądowymi, zwłaszcza w sprawach rodzinnych,

<ul style="list-style-type: none">- wspieranie przez instytucje pomocy społecznej rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,- dostęp do szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze,- promowanie pieczy zastępczej,- funkcjonowanie na terenie powiatu stargardzkiego mieszkań chronionych dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą,- wspieranie rodzin zastępczych przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej- aktywność koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,- oferta działań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none">- wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych,- zjawisko dziedziczenia „wyuczonej bezradności”,- niewystarczająca oferta terapeutyczna dla rodzin, dzieci i młodzieży,- niewystarczająca liczba asystentów rodziny,- zbyt mała liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych,- niewystarczająca współpraca z rodzinami dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,- ograniczone środki finansowe pomocy społecznej,- ograniczony dostęp do usług lekarzy psychiatrii dziecięcej,- wzrost skali uzależnień behawioralnych oraz uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień; niska świadomość mieszkańców powiatu stargardzkiego na temat uzależnień,- postępujące zjawisko demoralizacji młodzieży,- niewystarczający poziom współpracy instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">- wzrost liczby miejsc pracy,- wzrost liczby organizacji pozarządowych, które cechuje potencjał skutecznego działania,- intensyfikacja i podnoszenie poziomu jakości współpracy międzyinstytucjonalnej (OPS, PCPR, PUP, Policja, ochrona zdrowia, oświata),- możliwość rozwoju współpracy instytucji samorządowych z organizacjami pozarządowymi,- promocja i rozwój wolontariatu,- podejmowanie działań wobec sprawców przemocy,- aktywizacja i integracja społeczna osób niepełnosprawnych, w tym aktywizacja zawodowa,- poszerzanie oferty edukacyjnej dla osób niepełnosprawnych,	<ul style="list-style-type: none">- nasilenie się problemów społecznych wynikające z tempa zmian sytuacji gospodarczej państwa,- pogłębiający się kryzys rodziny- ukrywanie zjawiska przemocy w rodzinie, w tym wobec dzieci, osób starszych i osób niepełnosprawnych,- utrwalanie negatywnych wzorców w rodzinie, w tym „wyuczonej bezradności”, bierności zawodowej, uzależnień,- niski poziom kompetencji rodzicielskich wśród rodziców,- uzależnienie się rodzin od wsparcia pomocy społecznej,- ograniczony dostęp do zatrudnienia osób niepełnosprawnych,- funkcjonowanie w świadomości społecznej negatywnego wizerunku osób starszych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2016 - 2020

<ul style="list-style-type: none">- prowadzenie działań na rzecz podnoszenia świadomości społecznej wobec różnych negatywnych społecznych zagrożeń,- działania podejmowane w ramach aktywizacji osób 50+- uwzględnienie przez samorzady potrzeb osób starszych; koordynacja działań na rzecz osób starszych,- upowszechnianie informacji dotyczących praw i problemów osób niepełnosprawnych i seniorów,- intensyfikacja działań na rzecz zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin,- propagowanie narzędzi ekonomii społecznej,- możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych, w tym krajowych i unijnych.	<ul style="list-style-type: none">- brak spójności w przepisach prawa,- niewystarczające nakłady finansowe na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej,- wzrost spożycia substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) wśród dzieci i młodzieży,- wzrost liczby różnorodnych uzależnień,- wzrost liczby zachorowań na choroby psychiczne,- migracje osób młodych.
---	--

4. Misja i cele działań Strategii

Powiat stargardzki, wykorzystując wszelkie dostępne narzędzia i zasoby własne oraz pochodzące ze źródeł zewnętrznych, prowadzi aktywną politykę społeczną. **Misją** tejże polityki i jednocześnie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016-2020 jest **zaspokajanie potrzeb obywateli społeczności lokalnej oraz minimalizowanie zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego**. Nadrzędne cele strategiczne to:

1) Rozwój systemu pieczy zastępczej.

2) Wspieranie i wyrównywanie szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

3) Przeciwdziałanie patologiom i dysfunkcjom występującym wśród osób i rodzin, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i uzależnieniom.

Realizacja Strategii zakłada współpracę różnych instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej w celu rozwiązywania problemów społecznych, zmniejszania ich negatywnych skutków oraz do likwidowania przyczyn, które generują występowanie patologii społecznych. Należy przy tym pamiętać, iż interwencja powinna uwzględniać charakter i skalę problemów, przy zachowaniu optymalizacji wykorzystywanych zasobów.

Priorytetowo będzie traktowany rozwój pieczy zastępczej. Działania powinny koncentrować się na zapewnianiu dzieciom pozbawionym opieki i wychowania ze strony rodziców możliwie najlepszych warunków rozwoju. Możliwe jest to jedynie przy zachowaniu wysokiego standardu usług pieczy zastępczej, co wymaga rozwoju i wsparcia rodzinnych form pieczy zastępczej.

Wszelkie działania będą skupiać się również na pomocy i wsparciu oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i osób starszych, które ze względu na swoje ograniczenia związane z niepełnosprawnościami i upływającym wiekiem napotykać na liczne trudności wynikające z występowania barier środowiskowych, ekonomicznych i społecznych w ich najbliższym otoczeniu.

W celu prowadzenia skutecznej polityki społecznej jako nadrzędne działania należy również potraktować przeciwdziałanie patologiom i dysfunkcjom wśród osób i rodzin powiatu stargardzkiego. System pomocy społecznej musi wychodzić naprzeciw zagrożeniom

i kryzysom, przed jakimi stoją współczesne rodziny. Osobom potrzebującym należy zapewnić różnorodne formy wsparcia. Ważne jest promowanie właściwych postaw społecznych wolnych od negatywnych wzorów zachowań. Przemoc w rodzinie oraz uzależnienia są problemem społecznym, stąd też przed jednostki organizacyjne pomocy społecznej są odpowiedzialne za minimalizowanie skali występowania tych zjawisk oraz niwelowanie negatywnych konsekwencji ich występowania.

5. Programy strategiczne

Decydujące znaczenie w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Stargardzkiego na lata 2016-2020 mają programy strategiczne powiatu stargardzkiego, które prezentuje poniższa tabela.

Tabela 43. Programy strategiczne powiatu stargardzkiego

LP.	PROGRAM	UWAGI
1.	POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2014-2016	UCHWAŁA NR XXXVIII/485/14 RADY POWIATU STARGARDZKIEGO Z DNIA 26 MARCA 2014 R.
2.	POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2015-2017	UCHWAŁA NR IV/57/15 RADY POWIATU STARGARDZKIEGO Z DNIA 18 LUTEGO 2015 R.
3.	POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2016-2018	UCHWAŁA NR XV/185/16 RADY POWIATU STARGARDZKIEGO Z DNIA 23 MARCA 2016 R.

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

6. Sposób realizacji Strategii

W celu właściwego i rzetelnego zobrazowania głównych działań dążących do realizacji Strategii określono cele operacyjne, które zależne są od przeprowadzonej diagnozy aktualnej sytuacji społecznej powiatu i w efekcie mają doprowadzić do osiągnięcia zamierzonych 3 nadrzędnych celów strategicznych. Celom operacyjnym przyporządkowano kierunki działania, tj. aktywizujące, interwencyjne lub prewencyjne, efekty działań, podmioty odpowiedzialne za ich realizację oraz wskaźniki realizacji działań. Taka konstrukcja sposobu realizacji Strategii na wpływ na jej właściwy monitoring.

Legenda skrótów nazw zastosowanych w tabelach dotyczących poszczególnych celów nadrzędnych – strategicznych:

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

WSSiZ SP – Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Starostwa Powiatowego,

PZOON – Powiatowy Zespół d.s. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie,

NGO – Organizacje pozarządowe (ang. *non governmental organization*),

COPOW – Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Stargardzie,

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Stargardzie,

PO – Placówki Oświatowe,

STBS – Stargardzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego,

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,

DPS – Dom Pomocy Społecznej,

PUP – Powiatowy Urząd Pracy,

IZdsPPwR – Interdyscyplinarne Zespoły ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej,

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie,

KrS – Kuratorzy Sądowi.

Cel strategiczny Nr 1 - Rozwój systemu pieczy zastępczej

Realizacja tego celu założona jest w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2015-2017, a zawarte w nim cele i kierunki działań za aktualne i wiążące. Cele operacyjne zostały uzupełnione o analizy i wnioski, które powstały w toku prac nad Strategią.

Cel strategiczny Nr 1 - Rozwój systemu pieczy zastępczej				
Lp.	Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Jednostka realizująca
1.	Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwój pieczy zastępczej	- prowadzenie kampanii i akcji społecznych promujących rodzicielstwo zastępcze - organizowanie imprez promujących rodzicielstwo zastępcze	- liczba podejmowanych kampanii i akcji - liczba imprez	PCPR, NGO, GOPS, MOPS, Kościół, Media
		- organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze	- liczba szkoleń - liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej - liczba zawodowych rodzin zastępczych - liczba niezawodowych rodzin zastępczych - liczba rodzinnych domów dziecka	PCPR

		- deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej poprzez przekształcanie placówek opiekuńczo-wychowawczych w rodzinne domy dziecka Lu placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego	- liczba przekształconych placówek opiekuńczo-wychowawczych	COPOW, PCPR
2.	Udzielanie kompleksowego wsparcia istniejącym formom pieczy zastępczej	- zapewnienie wsparcia funkcjonującym rodzinom zastępczym oraz rodzinnym domom dziecka poprzez objęcie ich wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	- liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	PCPR
		- organizowanie szkoleń i grup wsparcia dla rodzin zastępczych mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz kompetencji rodzicielskich	- liczba szkoleń - liczba spotkań grup wsparcia - liczba osób uczestniczących	PCPR
		- rozwój poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, terapeutyczne, prawne) dla osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej	- liczba udzielonych porad i innych usług - liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego - określenie podmiotów współpracujących z organizatorem pieczy zastępczej na rzecz rozwoju poradnictwa specjalistycznego	PCPR, PPP, WSSiZ SP, NGO
		- organizowanie zespołów ds. pieczy zastępczej w celu intensyfikacji	- liczba zespołów - liczba planów pomocy dziecku	PCPR, GOPS, MOPS, NGO

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2016 - 2020

		<p>działań na rzecz powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodzin biologicznych lub ich przysposobienia</p>	<ul style="list-style-type: none">- liczba asystentów rodziny biorących udział w posiedzeniach- liczba rodzin objętych asystenturą rodziny- liczba instytucji uczestniczących w zespołach- liczba dzieci przysposobionych- liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych	
		<p>- pozyskiwanie wolontariuszy do współpracy na rzecz pracy z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej</p>	<ul style="list-style-type: none">- liczba wolontariuszy,- jednostki tworzące wolontariat- liczba osób korzystających- liczba i rodzaje udzielonej pomocy	PCPR, NGO
		<p>- intensyfikacja współpracy z instytucjami i innymi podmiotami na rzecz rodzicielstwa zastępczego</p>	<ul style="list-style-type: none">- liczba spotkań o charakterze interdyscyplinarnym	PCPR, MOPS, GOPS, PPP, KPP, KrS, NGO
		<p>- podnoszenie kwalifikacji pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej</p>	<ul style="list-style-type: none">- liczba szkoleń, kursów i konferencji- liczba osób uczestniczących w szkoleniach, kursach i konferencjach- zakres tematyczny szkoleń, kursów i konferencji	PCPR, PPP, NGO,
3.	Udzielanie pełnoletnim wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	<p>- przyznawanie usamodzielnianym wychowankom pomocy finansowej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki</p>	<ul style="list-style-type: none">- liczba usamodzielnianych wychowanków korzystających z pomocy finansowej	PCPR
		<p>- pomoc usamodzielnianym wychowankom w uzyskaniu</p>	<ul style="list-style-type: none">- liczba osób umieszczonych w Inkubatorach	PCPR, STBS

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2016 - 2020

adekwatnego do ich potrzeb wsparcia w ramach procesu usamodzielnienia	mieszkania chronionego	- liczba osób, które opuściły Inkubator - liczba osób, które otrzymały mieszkanie docelowe	
	- podnoszenie przez usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych	- liczba szkoleń i kursów - liczba osób korzystających	PCPR, NGO, PUP
	- długofalowe monitorowanie ścieżki edukacyjnej usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	- liczba programów usamodzielnienia - liczba osób korzystających z pomocy na kontynuowanie nauki	PCPR
	- udzielanie poradnictwa specjalistycznego (pomoc psychologiczna, porady prawne, doradztwo zawodowe) usamodzielnianym wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	- liczba udzielonych porad - liczba osób korzystających z pomocy - określenie obszarów problemowych	PCPR, WSSiZ SP, NGO, PUP, OIK

Cel strategiczny Nr 2 - Wspieranie i wyrównywanie szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych oraz osób starszych

Realizacja tego celu strategicznego zawarta jest po części w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016-2018, a zawarte w nim cele operacyjne i kierunki działań są aktualne i wiążące. Cel strategiczny został uzupełniony o analizy i wnioski, które powstały w toku prac nad Strategią ze względu na postępujące demograficzne zjawisko starzenia się populacji powiatu stargardzkiego. Bieżące i przyszłe działania powinny koncentrować się również na zaspokajaniu potrzeb seniorów, zapewnienia im godnego i zdrowego starzenia się, a także aktywizacji tej grupy lokalnej społeczności, co ma w efekcie przeciwdziałać utracie samodzielności przez osoby starsze.

Cel strategiczny Nr 2 - Wspieranie i wyrównywanie szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych oraz osób starszych				
Lp.	Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Jednostki realizujące
1.	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym dostępu do wysokiego poziomu funkcjonowania społecznego oraz przeciwdziałanie marginalizacji	- bieżąca aktualizacja na stronie internetowej Powiatu Stargardzkiego i PCPR zakładki „NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ – DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ” oraz wykazu organizacji pozarządowych działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych; dostosowanie stron internetowych do możliwości osób starszych	- ilość wejść na stronę - ilość publikacji - ilość organizacji	PCPR, WSSiZ SP
		- dostosowanie stron internetowych	- liczba stron internetowych	PCPR, WSSiZ SP, z NGO, MOPS,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2016 - 2020

		do możliwości osób niepełnosprawnych i osób starszych		GOPS
		-wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych	- ilość wydanych kart	PZOON
		- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, szkolenia oraz przekwalifikowanie osób niepełnosprawnych	- liczba osób, które skorzystały z dofinansowania - liczba osób, które skorzystały z subsydiowanych form (staże, prace interwencyjne itp.)	PUP
		- promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez pomoc finansową na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	- liczba osób, którym przyznano środki finansowe - liczba zawartych umów	PUP
		- refundacje kosztów zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych, kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej i poniesionych przez pracodawcę kosztów szkolenia osoby niepełnosprawnej	- liczba nowych pracodawców osób niepełnosprawnych - liczba nowych stanowisk pracy osoby niepełnosprawnej	PUP
2.	Rehabilitacja społeczna i zdrowotna osób niepełnosprawnych	- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	- liczba osób, które w danym roku zostały wykreślone z listy uczestników - liczba osób przyjętych w danym roku do warsztatów terapii zajęciowej - liczba osób przechodzących do Zakładu Aktywności Zawodowej	PCPR, NGO
		-dofinansowanie do: turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków	- liczba osób objętych wsparciem - określenie rodzaju wsparcia - określenie kategorii osoby	PCPR

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2016 - 2020

		pomocniczych, sportu, kultury i turystyki, usług tłumacza migowego	korzystającej z pomocy (płeć, wiek)	
		- likwidacja barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	- liczba osób objętych wsparciem - określenie rodzaju wsparcia - określenie kategorii osoby korzystającej z pomocy (płeć, wiek)	PCPR
		- działania w ramach Programu „Wyrównywanie różnic między regionami” obejmujące następujące obszary: obszar B – likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania obszar C – tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych obszar D – likwidacja barier transportowych obszar E – dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych obszar F – tworzenie warsztatów terapii zajęciowej	- liczba złożonych wniosków - liczba wniosków przyjętych do realizacji przez PFRON, - liczba umów podpisanych pomiędzy powiatem stargardzkim a wnioskodawcami - liczba umów rozliczonych przez powiat stargardzki i PFRON	PCPR, NGO, gminy powiatu stargardzkiego
3.	Promowanie i wzmocnienie integracji społecznej	- organizowanie imprez, wydarzeń i spotkań kulturalnych, sportowych oraz rekreacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i osób starszych z lokalną społecznością	- liczba zorganizowanych imprez, spotkań - wyszczególnienie podejmowanych działań - określenie charakteru działań - liczba instytucji, organizacji podejmujących działania	NGO, WSSiZ SP, PCPR

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2016 - 2020

		- intensyfikacja współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz integracji osób starszych i osób niepełnosprawnych z lokalną społecznością	- liczba osób uczestniczących - liczba organizacji i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych i osób starszych - liczba projektów, inicjatyw zrealizowanych przez instytucje i organizacje na rzecz reintegracji społecznej osób starszych i osób niepełnosprawnych	- PCPR, NGO, PUP, WSSiZ SP, DPS
4.	Rozwój działań opiekuńczych i wspierających dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz osób starszych	- wczesne wspomaganie rozwoju dziecka	- liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganiam	PO
		- przeprowadzanie badań pod kątem rozwoju psychoruchowego dzieci w wieku szkolnym	- liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego	PPP
		- utrzymanie wysokiego standardu usług całodobowej opieki dla osób przewlekle somatycznie chorych	- liczba miejsc opieki całodobowej - liczba osób korzystających z opieki całodobowej - liczba osób oczekujących na skierowanie	DPS

Cel strategiczny Nr 3 - Przeciwdziałanie patologiom i dysfunkcjom występującym wśród osób i rodzin, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i uzależnieniom

Podstawą realizacji celu strategicznego jest Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2014-2016 a zawarte w nim cele i kierunki działań są aktualne i wiążące. Został on uzupełniony o analizy i wnioski, które powstały w toku prac nad Strategią. Ze względu na nasilanie się takich patologii społecznych, jakimi są uzależnienia i przemoc w rodzinie, szczególnego znaczenia nabiera promowanie właściwych postaw społecznych i efektywna praca z osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

Cel strategiczny Nr 3 - Przeciwdziałanie patologiom i dysfunkcjom występującym wśród osób i rodzin, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i uzależnieniom				
Lp.	Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Jednostki realizujące
1.	Zapobieganie przemocy w rodzinie i uzależnieniom poprzez rozwój profilaktyki	- organizowanie kampanii społecznych, konferencji upowszechniających wartości rodzinne, właściwe wzorce zachowań, promocję zdrowego stylu życia wolnego od nałogów	- liczba kampanii społecznych, konferencji - liczba odbiorców	PCPR, WSSiZ SP, NGO, KPP, PO, MOPS, GOPS, PPP
		- rozwój działań interdyscyplinarnych na rzecz przeciwdziałania przemocy	- liczba wspólnych inicjatyw - liczba podmiotów podejmujących wspólne działania	PCPR, WSSiZ SP, OIK, MOPS, GOPS,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2016 - 2020

		w rodzinie oraz uzależnieniach		IZdsPPwR, NGO, KPP, KrS, PO, PPP
		- opracowywanie i realizacja programów profilaktycznych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży dotyczących promocji zachowań wolnych od przemocy oraz zdrowego trybu życia wolnego od uzależnień	- liczba programów - liczba i rodzaj podmiotów realizujących program - liczba osób objętych programem	PCPR, WSSiZ SP, OIK, MOPS, GOPS, NGO, KPP, PO, PPP
2.	Rozwój wsparcia dla osób uzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie	- zwiększenie usług w zakresie poradnictwa psychologicznego, terapeutycznej oraz prawnego	- liczba udzielonych porad i innych usług - wyszczególnienie zakresu wsparcia - liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego	PCPR, WSSiZ SP, OIK, MOPS, GOPS, NGO, PPP, OIK
		- podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników instytucji i podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uzależnieniom poprzez uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach warsztatach	- liczba szkoleń, konferencji, warsztatów - liczba osób uczestniczących - wskazanie grup zawodowych korzystających z oferty	PCPR, GOPS, MOPS, NGO, KPP, WSSiZ SP
		- rozwijanie systemu informacyjnego dotyczącego form pomocy dla ofiar przemocy i osób uzależnionych	- liczba i rodzaj nośników informacyjnych - wskazanie podmiotów tworzących bazę informacyjną	PCPR, PPP, MOPS, GOPS, OIK, OZ, NGO, WSPiZ SP
3.	Zwiększanie skuteczności ochrony ofiar przemocy	- zapewnienie ofiarom przemocy całodobowego schronienia w ośrodku interwencji kryzysowej przy współpracy międzyinstytucjonalnej	- liczba miejsc w OIK - liczba osób korzystających z pomocy	PCPR, OIK, MOPS, GOPS

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2016 - 2020

4.	Intensyfikacja i zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	- podejmowanie inicjatyw mających na celu zwiększenie liczby sprawców przemocy biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnych	- liczba osób skierowanych do programu korekcyjno-edukacyjnego przez zespoły interdyscyplinarne, policję, sąd, prokuraturę, ośrodki pomocy społecznej - liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny	KPP, IZdsPPwR, PCPR, GOPS, MOPS, KrS
----	--	--	---	--------------------------------------

7. Zakładane rezultaty realizacji Strategii

Zakłada się, iż realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Stargardzkiego na lata 2016-2020 pozwoli:

- zbudować system lokalnej pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym,
- stworzyć odpowiedni system informacyjny z wykorzystaniem nowoczesnych technologii dotyczący usług społecznych z zakresu różnych dziedzin życia, a także skierowany do różnych grup społecznych,
- zmniejszać skalę występowania patologii społecznych,
- zwiększyć kompetencje wychowawcze rodziców,
- zmniejszyć dysfunkcje w rodzinach, co finalnie ma doprowadzić do zmniejszenia liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
- podnieść kompetencje zawodowe pracowników różnych grup zawodowych związanych z działaniami z zakresu pomocy społecznej,
- prowadzić skuteczną politykę senioralną,
- zwiększyć stopień integracji lokalnej społeczności,
- rozwijać narzędzia ekonomii społecznej, które służą rozwojowi potencjału społeczeństwa obywatelskiego.
- stworzyć metody współpracy instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej w celu poprawienia skuteczności prowadzonej polityki społecznej,

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Stargardzkiego na lata 2016-2020 będzie miała istotne znaczenie dla rozwoju powiatu stargardzkiego oraz poprawy jakości życia lokalnej społeczności.

8. Ramy finansowe

Przyjmuje się, iż cele i działania zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016-2020 będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej powiatu stargardzkiego i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu powiatu na kolejne lata. Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu.

Zakłada się, że środki finansowe na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016-2020 będą pochodzić z następujących źródeł:

- budżet samorządu powiatowego,
- budżet państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych oraz na finansowanie realizacji zadań zleconych,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki zewnętrzne, w tym fundusze europejskie,
- środki pozyskiwane w ramach programów ministerialnych,

Należy pamiętać, że pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych odbywa się głównie w trybie konkursowym, co nie gwarantuje ich uzyskania.

Na potrzeby niniejszej Strategii dokonano analizy finansowej wydatków poniesionych przez powiat stargardzki z zakresu polityki społecznej w latach 2013 – 2015. Prognozy zostały oparte na faktycznie poniesionych wydatkach w konkretnych działach i rozdziałach klasyfikacji budżetowej, które prezentuje poniższa tabela.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2016 - 2020

Tabela 44. Wykonanie budżetu powiatu stargardzkiego w poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej w latach 2013-2015

DZIAŁ KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	ROZDZIAŁ KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	NAZWA ZADANIA	FAKTYCZNIE PONIESIONE WYDATKI W ZŁ W LATACH 2013-2015		
			ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
DZIAŁ 851 OCHRONA ZDROWIA	85156	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA ZDROWOTNE ORAZ ŚWIADCZENIA DLA OSÓB NIEOBJĘTYCH OBOWIĄZKIEM UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO	4 622 090,72	4 593 238,97 zł	4 063 491, 42 zł
	85195	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ	824 741,84	272 289,95	47 549,48
852 POMOC SPOŁECZNA	85201	PLACÓWKI OPIEKUNCZO-WYCHOWAWCZE	5 438 887,64	5 174 766,78	5 070 934,08
	85202	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	2 025 534,62	2 185 646,07	2 194 823, 57
	85204	RODZINY ZASTĘPCZE	3 489 482,45	3 741 349,36	3 897 652,51
	85205	ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	11 999,60	25 454,91	24 369,50
	85218	POWIATOWE CEMTRUM POMOCY RODZINIE	698 148,36	741 738,32	845 213,18
	85220	JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA, MIESZKANIA CHRONIONE I OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	17 997,00	20 000,00	25 000,00
853 POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	85311	REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	139 740,00	139 740,00	145 407,00
	85321	ZESPOŁY DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	317 993,48	344 522,16	372 403,35
	85324	PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	2 356 420,00	2 764 898, 00	2 788 934,00
	85333	POWIATOWE URZĘDY PRACY	2 755 916,91	2 964 317,71	2 914 036,23
	85395	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ (REALIZACJA PROJEKTÓW W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI)	1 348 679,79	2 590 706,11	1 135 219,59
854 EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	85401	ŚWIETLICE SZKOLNE	267 746,06	306 842,10	337 249,24
	85404	WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECKA	182 704,71	233 592,65	342 889,66
	85406	PORADNIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE, W TYM PORADNIE SPECJALISTYCZNE	1 242 545,62	1 251 682,53	1 423 526,06
	85410	INTERNATY I BURSYP SZKOLNE	2 160 372,03	2 129 885,16	2 266 152,77
	85419	OŚRODKI REWALIDACYJNO -WYCHOWAWCZE	1 348 815, 60	1 622 296,26	1 723 129,27
	85446	DOKSZTAŁCANIE I DOSKONALENIE NAUCZYCIELI	15 351,42	15 512,17	14 744,33
RAZEM			29 265 167,85	31 118 479,21	29 632 725,24

Zródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu powiatu stargardzkiego za lata 2013-2015

Ze względu na to, iż w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Stargardzkiego na lata 2016-2020 wyodrębniono trzy cele strategiczne działań, przyporządkowano do nich odpowiednie działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej, z których środki finansowe są wydatkowane na działania z zakresu polityki społecznej. Obrazuje to poziom wydatków w poszczególnych latach i jest podstawą do dalszych obliczeń i stworzenia właściwego wskaźnika, który jest niezbędny do przeprowadzenia prognozy finansowej.

Poniższe tabele prezentują faktycznie poniesione wydatki w ramach trzech celów strategicznych w latach 2013-2015.

Tabela 45. Faktycznie poniesione wydatki w ramach Celu strategicznego Nr 1 w latach 2013-2015

CEL STRATEGICZNY NR 1 - ROZWÓJ SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ					
WYSZCZEGÓLNIENIE			WYDATKI W ZŁ		
DZIAŁ KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	ROZDZIAŁ KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	NAZWA ZADANIA	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
851 OCHRONA ZDROWIA	85156	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA ZDROWOTNE ORAZ ŚWIADCZENIA DLA OSÓB NIEOBJĘTYCH OBOWIĄZKIEM UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO	58 780,80	56 347,20	57283,20
852 POMOC SPOŁECZNA	85201	PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE	5 438 887,64	5 174 766,78	5 070 934,08
	85204	RODZINY ZASTĘPCZE	3 489 482,45	3 741 349,36	3 897 652,51
	85218	POWIATOWE CEMTRUM POMOCY RODZINIE	698 148,36	741 738,32	845 213,18
853 POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	85395	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ (REALIZACJA PROJEKTÓW W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI)	433 881,81	1 846 507,38	1 135 219,59
854 EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	85401	ŚWIETLICE SZKOLNE	267 746,06	306 842,10	337 249,24
	85406	PORADNIE PSYCHOLOGICZNO- PEDAGOGICZNE W TYM PORADNIE SPECJALISTYCZNE	1 242 545,62	1 251 682,53	1 423 526,06
	85410	INTERNATY I BURSYP SZKOLNE	2 160 372,03	2 129 885,16	2 266 152,77
	85446	DOKSZTAŁCANIE I DOSKONALENIE NAUCZYCIELI	15 351,42	15 512,17	14 744,33
RAZEM			13 805 196,24	15 264 631,00	15 047 974,96

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu powiatu stargardzkiego za lata 2013-2015

W odniesieniu do rozdziału 85156 *Składki na ubezpieczenia zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego* (dział 851 *Ochrona zdrowia*) w Celu strategicznym Nr 1 uwzględniono wyłącznie wydatki na składki zdrowotne dla wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz dla uczniów nieposiadających innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego, zaś środki finansowe przeznaczone na ubezpieczenie zdrowotne dla osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku uwzględniono w Celu strategicznym Nr 2.

W przypadku rozdziału 85395 *Pozostała działalność* w Celu Nr 1, w którym są uwzględnione wydatki związane z projektami realizowanymi w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pod uwagę brano wyłącznie te, które dotyczyły następujących projektów: 1) *W stronę osiągnięć – system doskonalenia nauczycieli i wspomagania szkół oraz przedszkoli w Powiecie Stargardzkim* – projekt był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki *Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty*. Jego celem było podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie stargardzkim. W programie uczestniczyło 782 nauczycieli z 31 placówek oświatowych z terenu powiatu stargardzkiego. Realizatorem był Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli; 2) *Najlepszy w zawodzie* – projekt był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki *Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionie*. Jego celem było podniesienie poziomu kształcenia zawodowego we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami poprzez przygotowanie zmian profilu edukacyjnego i dostosowanie go do konkretnych potrzeb tychże przedsiębiorców. Realizatorami byli: Zespół Szkół Nr 1 w Stargardzie oraz Zespół Szkół Budowlano-Technicznych w Stargardzie. Wydatki w rozdziale 85395 *Pozostała działalność* związane z realizacją projektu *Integracja społeczna w powiecie stargardzkim oraz Piramida kompetencji – edycja II* zostały przyporządkowane do Celu strategicznego Nr 2. Wymienione projekty były współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – pierwszy w ramach *Priorytetu VII Promocja integracji społecznej* (jego celem było przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, w tym wobec osób niepełnosprawnych), drugi – w ramach *Priorytetu VI Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie*.

Tabela 46. Faktycznie poniesione wydatki w ramach Celu strategicznego Nr 2 w latach 2013-2015

CEL STRATEGICZNY NR 2 - WSPIERANIE I WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM, W TYM OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ OSÓB STARSZYCH					
WYSZCZEGÓLNIENIE			WYDATKI W ZŁ		
DZIAŁ KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	ROZDZIAŁ KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	NAZWA ZADANIA	ROK 2013	RO 2014	ROK 2015
851 OCHRONA ZDROWIA	85156	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA ZDROWOTNE ORAZ ŚWIADCZENIA DLA OSÓB NIEOBJĘTYCH OBOWIAZKIEM UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO	4 563 309,92	4 536 891,77	4 006 208,22
852 POMOC SPOŁECZNA	85202	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	2 025 534,62	2 185 646,07	2 194 823,57
853 POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	85311	REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	139 740,00	139 740,00	145 407,00
	85321	ZESPOŁY DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	317 993,48	344 522,16	372 403,35
	85324	PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	2 356 420,00	2 764 898,00	2 788 934,00
	85333	POWIATOWE URZĘDY PRACY	2 755 916,91	2 964 317,71	2 914 036,23
	85395	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ (REALIZACJA PROJEKTÓW W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI)	914 797,93	744 198,73	0,00
854 EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	85404	WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECKA	182 704,71	233 592,65	342 889,66
	85419	OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE	1 348 815,60	1 622 296,26	1 723 129,27
RAZEM			14 605 233,17	15 536 103,35	14 487 831,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu powiatu stargardzkiego za lata 2013-2015

Tabela 47. Faktycznie poniesione wydatki w ramach realizacji Celu strategicznego Nr 3 w latach 2013-2015

CEL STRATEGICZNY NR 3 - PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGIOM I DYSFUNKCJOM WYSTĘPUJĄCYM WŚRÓD OSÓB I RODZIN, W TYM PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE I UZALEŻNIENIOM					
WYSZCZEGÓLNIENIE			WYDATKI W ZŁ		
DZIAŁ KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	ROZDZIAŁ KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	NAZWA ZADANIA	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
851 OCHRONA ZDROWIA	85195	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ	36769,77	51 919,95	47549,48
852 POMOC SPOŁECZNA	85205	ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	11 999,60	25 454,91	24369,50
	85220	JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA, MIESZKANIA CHRONIONE I OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	17 997,00	20 000,00	25 000,00
RAZEM			66 766,37	97 374,86	96 918,98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu powiatu stargardzkiego za lata 2013-2015

W Celu Nr 3 w odniesieniu do rozdziału 85195 *Pozostała działalność* nie uwzględniono wydatków poniesionych w związku z obsługą procesu likwidacji SP ZZOZ w Łobzie, która miała miejsce w latach 2010-2014.

Tabela 48. Symulacja finansowa dotycząca średniego przyrostu wydatków na realizację zadań w ramach poszczególnych Celów strategicznych w latach 2016-2020

CEL	WYDATKI W ZŁ PONIESIONE W RAMACH CELÓW STRATEGICZNYCH W LATACH 2013-2015			WSKAŹNIK DLA KAŻDEGO OBSZARU	SYMULACJA FINANSOWA DOTYCZĄCA ŚREDNIEGO PRZYROSTU WYDATKÓW NA REALIZACJĘ ZADAŃ W RAMACH CELÓW STRATEGICZNYCH W LATACH 2016-2020 (W ZŁ)				
	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015		ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
	NR 1	13 805 196,24	15 264 631,00		15 047 974,96	1,05	15 800 373,71	16 590 392,39	17 419 912,01
NR 2	14 605 233,17	15 536 103,35	14 487 831,30	1,00	14 487 831,30	14 487 831,30	14 487 831,30	14 487 831,30	14 487 831,30
NR 3	66 766,37	97 374,86	96 918,98	1,23	119 210,35	146 628,72	180 353,33	221 834,60	272 856,56
RAZEM	28 477 195,78	30 898 109,21	29 632 725,24	-	30 407 415,36	31 224 852,41	32 088 096,64	33 000 573,51	33 966 140,85

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu powiatu stargardzkiego za lata 2013-2015

Wskaźnik, który posłużył do przeprowadzenia symulacji finansowej i określenia średniego przyrostu wydatków na realizację zadań w ramach poszczególnych Celów strategicznych na lata 2016-2020 wyrażony jest wzorem:

$$W = \frac{x+y}{2}$$

gdzie poszczególne elementy oznaczają:

- **W** – wskaźnik
- **X** to stosunek poniesionych wydatków w ramach danego Celu strategicznego w roku 2014 do roku poprzedzającego,
- **Y** to stosunek poniesionych wydatków w ramach danego Celu strategicznego w roku 2015 do roku poprzedzającego.

9. Ocena ryzyka

Odnosząc się do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Stargardzkiego na lata 2016-2020 ryzykiem możemy nazwać każde potencjalne wydarzenie czy okoliczności, które mogą negatywnie oddziaływać na jej realizację.

Sposób opracowywania Strategii, wyznaczania jej nadrzędnych kierunków, celów i obszarów działania był kompatybilny z podstawowymi powiatowymi programami z zakresu polityki społecznej oraz z wynikami przeprowadzonych analiz, w tym analizy SWOT. Zgodność ta minimalizuje możliwość wystąpienia znacznych rozbieżności w ocenie skali danego problemu oraz sposobów jego rozwiązania. Co więcej, pod uwagę brano realne możliwości finansowe powiatu stargardzkiego, co dodatkowo zmniejsza wystąpienie ryzyka w realizacji Strategii.

Analizując szybkie tempo dynamiki zmian społecznych oraz czynniki zewnętrzne, takie jak rozwój państwa w wymiarze ekonomiczno-gospodarczym, czy zmiany w ustawodawstwie dotyczącym polityki społecznej, nie można całkowicie wykluczyć wystąpienia zagrożeń w odniesieniu do kluczowych działań określonych w Strategii. Analizy dokonywane podczas monitoringu i ewaluacji Strategii, przy wykorzystaniu wskaźników i uzyskanych danych, pozwolą na identyfikację pojawiającego się ewentualnego ryzyka oraz na jego ograniczanie.

10. Monitoring i ewaluacja Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Stargardzkiego na lata 2016-2020 jest dokumentem wieloletnim, który zakłada cele i kierunki działań na 5 lat. Dlatego też wymaga ciągłej pracy nad aktualnością i podnoszeniem skuteczności realizacji zaplanowanych w niej działań. Proces wdrażania Strategii wymaga stworzenia właściwego systemu informacyjnego i komunikacyjnego z otoczeniem oraz wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kierunkiem działań w celu realizacji założeń dokumentu. W procesie wdrażania Strategii należy uwzględnić również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Stargardzkiego na lata 2016-2020 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie.

2. Głównymi partnerami w realizacji Strategii są:

- Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Stargardzie,
- ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu stargardzkiego.

Po uchwaleniu dokumentu przez Radę Powiatu Stargardzkiego zostanie on umieszczony na:

- stronie internetowej powiatu stargardzkiego,
- stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie.

Ponadto informacja o przyjęciu dokumentu, jego najważniejszych założeniach i kierunkach działania przekazana zostanie gminom powiatu stargardzkiego i organizacjom, których przedstawiciele weszli w skład Gremium Doradczego przy opracowywaniu Strategii.

Monitoring Strategii ma istotne znaczenie dla oceny podejmowanych działań, stopnia efektywności jej realizacji oraz dla zwiększania przejrzystości i promowania działań inicjowanych przez władze publiczne. Jest to proces systematycznego gromadzenia oraz analizowania ilościowych i jakościowych danych dotyczących określonych zadań i celów zwartych w dokumencie przez podmioty zaangażowane w ich realizację. Monitoring będzie odbywał się za pomocą wskaźników oceny efektów realizacji konkretnych celów operacyjnych wskazanych w dokumencie.

Podstawowym źródłem danych niezbędnych do pomiaru ww. wskaźników będą dane statystyczne GUS, informacje własne, materiały sprawozdawcze instytucji pomocy społecznej, Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Stargardzie, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie ze zgromadzonych danych będzie opracowywało sprawozdanie roczne z realizacji Strategii, które przedłoży do oceny Rady Powiatu Stargardzkiego. W przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą być generowane poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też intensyfikację poszczególnych kwestii społecznych, będzie można weryfikować zapisy Strategii. Sprawozdanie roczne może zawierać rekomendacje na przyszłość, propozycje innowacyjnych rozwiązań w przypadku, gdy Strategia będzie wymagała aktualizacji ze względu na zmieniające się potrzeby lokalnej społeczności.

Istotą ewaluacji, będącej nieodłącznym elementem procesu zarządzania przyjętą Strategią, jest badanie efektywności jej wdrażania, adekwatności działań do występujących potrzeb oraz skuteczności realizowanych działań w osiągnięciu wyznaczonych celów. Dokonuje się jej na podstawie wyników monitoringu przy wykorzystaniu metod badawczych jakościowych oraz ilościowych.

Ewaluacja będzie dokonywana w trakcie prac nad rocznym sprawozdaniem z realizacji Strategii. Wnioski formułowane po przeprowadzeniu ewaluacji mogą stanowić przesłanki do ewentualnej aktualizacji Strategii.

Skuteczne zrealizowanie założeń Strategii zależne jest od wielu czynników, głównie od współpracy instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi, od wykorzystania narzędzi ekonomii społecznej, także od środków finansowych samorządów terytorialnych oraz od środków finansowych pozyskanych z zewnętrznych źródeł.

Dokument ma charakter otwarty, gdyż proces wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii pozwala na jej modyfikację w celu zaspokajania zmieniających się potrzeb mieszkańców powiatu stargardzkiego w dobie dynamicznych i złożonych przemian społecznych.

Literatura

- [1] P. Lis, *Społeczna polityka mieszkaniowa*, „Rocznik Ostrowskiego Towarzystwa Naukowego” 2006, Nr 1, s. 2.
- [2] E. Kryńska, E. Kwiatkowski, *Podstawy wiedzy o rynku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013, s. 11.
- [3] <http://www.nfz-szczecin.pl>, [dostęp: 16.08.2016 r.]
- [4] Uchwała Nr XLIII/553/14 Rady Powiatu Stargardzkiego z dnia 29 października 2014 roku ws. przyjęcia *Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego powiatu stargardzkiego*, ss. 15-36.
- [5] M. Załuska, *Opieka zdrowotna i wsparcie społeczne dla osób. Informator dla chorujących, ich rodzin i przyjaciół*, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Warszawa 2015, s. 10.
- [6] M. Jędrzejko, A. Kowalewska, *Narkomania i uzależnienie – zjawisko i podstawowe pojęcie*, [w:] *Człowiek wobec uzależnień. Współczesne zaburzenia wychowawcze i patologie społeczne*, pod red. M. Jędrzejko, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Poznań 2010, s. 15.
- [7] M. Jędrzejko, A. Kowalewska, *Uzależnienia – wybrane pojęcia i definicje*, [w:] *Współczesne teorie i praktyka profilaktyki uzależnień chemicznych i nie chemicznych*, pod red. M. Jędrzejko, Wydawnictwo Fundacji Pedagogium, Warszawa 2009, s. 37.
- [8] *Raport na temat sytuacji osób starszych w Polsce*, pod red. P. Błędowskiego, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa 2012, s. 5.
- [9] Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- [10] M. Ciesielska, *Rodzaje, formy i cykl przemocy w rodzinie*, „Zeszyty Naukowe Wyższej szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy” 2014, Nr 12(3), s. 9.
- [11] H. Skłodowski, *Psychologiczne wyzwania kryzysu – Psychological challenges of crisis*, [w:] *Człowiek w kryzysie – psychospołeczne aspekty kryzysu*, pod red. H. Skłodowskiego, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” 2010, TOM XI, Zeszyt 1, s. 10-11.
- [12] D. Kubacka-Jasiecka, *Interwencja kryzysowa z perspektywy psychosocjokulturowego paradygmatu kryzysu*, [w:] *Kryzys. Interwencja i pomoc psychologiczna. Nowe ujęcia i możliwości*, pod red. D. Kubacka-Jasiecka, K. Mudyń, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2004, ss. 165-167.

Wykaz tabel

Tabela 1. Liczba ludności w powiecie stargardzkim z podziałem na płeć w latach 2013-2015.....	8
Tabela 2. Liczba urodzeń i zgonów w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015.....	9
Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców powiatu stargardzkiego w latach 2013-2015.....	9
Tabela 4. Liczba rodzin korzystających w latach 2013-2015 ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznawanych przez ośrodki pomocy społecznej.....	10
Tabela 5. Liczba rodzin w gminach powiatu stargardzkiego i mieście Stargard objętych w latach 2013-2015 pomocą asystenta rodziny.....	11
Tabela 6. Liczba asystentów rodziny zatrudniona w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej na dzień 31 XII 2015 r.....	12
Tabela 7. Infrastruktura żłobkowa na terenie Miasta Stargard w latach 2013-2015.....	13
Tabela 8. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych gmin powiatu stargardzkiego w latach 2013-2015.....	14
Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej powiatu stargardzkiego zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2013-2015 – z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne.....	16
Tabela 10. Struktura bezrobocia w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015.....	18
Tabela 11. Wykaz oddziałów, poradni i pracowni specjalistycznych SP WZOZ w Stargardzie w roku 2015.....	19
Tabela 12. Zadania publiczne z zakresie ochrony i promocji zdrowia finansowane z budżetu powiatu stargardzkiego realizowane przez organizacje pozarządowe w latach 2013-2015.....	22
Tabela 13. Wykaz przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych w powiecie stargardzkim w roku 2015.....	23
Tabela 14. Baza sportowa szkół funkcjonujących na terenie powiatu w roku 2015.....	24
Tabela 15. Liczba interwencji Policji w latach 2013-2015.....	28
Tabela 16. Liczba wypadków drogowych w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015.....	28

Tabela 17. Liczba interwencji Straży Pożarnej w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015.....	29
Tabela 18. Liczba interwencji Straży Miejskiej na terenie Miasta Stargard w latach 2013-2015.....	29
Tabela 19. Liczba rodzin i dzieci wraz z pełnoletnimi wychowankami umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2013-2015.....	40
Tabela 20. Liczba kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej zakwalifikowanych do szkolenia, liczba osób zakwalifikowanych oraz liczba powstałych zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2013-2015.....	41
Tabela 21. Liczba dzieci wraz z pełnoletnimi wychowankami umieszczonymi w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012-2015.....	42
Tabela 22. Pomoc udzielona usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej w 2015 r.	43
Tabela 23. Rotacja osób objętych programem „Na Start” w latach 2013-2015.....	43
Tabela 24. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób poniżej 16 r. ż. w latach 2013-2015.....	45
Tabela 25. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osób powyżej 16 r. ż. w latach 2013-2015.....	46
Tabela 26. Liczba osób niepełnosprawnych, które w latach 2013-2015 otrzymały dofinansowanie ze środków PFRON.....	47
Tabela 27. Liczba beneficjentów programu pilotażowego „Aktywny Samorząd” w powiecie stargardzkim na lata 2013-2015.....	47
Tabela 28. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności u osób poniżej i powyżej 16 r. ż. z powodu chorób psychicznych i upośledzenia umysłowego w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015.....	50
Tabela 29. Poradnictwo psychologiczne udzielane rodzinom przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego w latach 2013-2015.....	50
Tabela 30. Działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2013-2015.....	51
Tabela 31. Usługi opiekuńcze świadczone w latach 2013-2015 przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania.....	54
Tabela 32. Ruch mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Dolicach w 2015 r.....	55

Tabela 33. Stan liczbowy i wskaźnik bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu stargardzkiego na dzień 31 grudnia 2015 roku.....	58
Tabela 34. Struktura bezrobocia w powiecie stargardzkim z uwzględnieniem różnych kryteriów – stan na dzień 31 XII 2015 r.....	58
Tabela 35. Liczba rodzin powiatu stargardzkiego korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2013-2015.....	59
Tabela 36. Liczba założonych „Niebieskich Kart” z podziałem na podmiot je zakładający w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015.....	61
Tabela 37. Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2013-2015.....	61
Tabela 38. Zgłaszanie problemu przemocy w rodzinie zespołom interdyscyplinarnym w latach 2013-2015.....	62
Tabela 39. Uczestnicy programu korekcyjno-edukacyjnego w powiecie stargardzkim w latach 2013-2015.....	62
Tabela 40. Liczba osób, którym udzielono całodobowego schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w latach 2013-2015.....	64
Tabela 41. Liczba osób, którym udzielono wsparcia w ramach działalności Punktu Konsultacyjnego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w latach 2013-2015.....	65
Tabela 42. Liczba osób, które przebywały w Gminnym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie i Kobiet z Dziećmi w latach 2013-2015.....	65
Tabela 43. Programy strategiczne powiatu stargardzkiego.....	71
Tabela 44. Wykonanie budżetu powiatu stargardzkiego w poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej w latach 2013-2015.....	86
Tabela 45. Faktycznie poniesione wydatki w ramach Celu strategicznego Nr 1 w latach 2013-2015.....	88
Tabela 46. Faktycznie poniesione wydatki w ramach Celu strategicznego Nr 2 w latach 2013-2015.....	90
Tabela 47. Faktycznie poniesione wydatki w ramach realizacji Celu strategicznego Nr 3 w latach 2013-2015.....	91
Tabela 48. Symulacja finansowa dotycząca średniego przyrostu wydatków na realizację zadań w ramach poszczególnych Celów strategicznych w latach 2016-2020.....	92

Dokument sporządziła:

Monika Rygiel – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie